

es.O.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Numer 2 / 2015

SYSTEM WSPARCIA ES

MAŁOPOLSKI KOMITET ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ

- PARTNERSTWO MIĘDZYSEKTOROWE NA
RZECZ ES W NOWEJ FORMULE

DOBRE PRAKTYKI

- „U PANA COGITO”
- SPÓŁDZIELNIE UCZNIOWSKIE
- KRAKOWSKA SPÓŁDZIELNIA NIEWIDOMYCH „SANEL”
- SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA „ATLAS”

Z OBSERWATORIUM

ZBLIŻENIE DWÓCH „RÓŻNYCH ŚWIATÓW”.

GMINY I POWIATY WE WSPÓŁPRACY
Z PODMIOTAMI EKONOMII SPOŁECZNEJ.

Małopolska

es.O.es

Biuletyn Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

ul. Piastowska 32, 30-070 Kraków

tel.: 12 422 06 36; fax 12 422 06 36 wew. 44

e-mail: biuro@rops.krakow.pl

www.rops.krakow.pl

Biuro Projektu „Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej”

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

ul. Kunickiego 5

30-134 Kraków

tel./fax: (+48) 12 426 88 10

www.es.malopolska.pl

Zespół redakcyjny:

Wioletta Wilimska - Redaktor naczelny

Rafał Barański

Iwona Hirsch-Chojnacka

Okładka i skład:

Agencja Reklamowa Po Prostu Sp. z o.o.

e-mail: biuro@arpoprostu.pl

www.arpoprostu.pl

ISSN 1231-2770

Nakład: 1500 egz.

Druk:

Invest-Druk Renata Barcińska

ul. Dantyszka 2/1, 02-054 Warszawa

Wydawnictwo współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby chętne do współpracy zapraszamy do podzielenia się swoimi osiągnięciami i ciekawostkami dotyczącymi problematyki ekonomii społecznej z Państwa terenów.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

es.O.es

SPIS TREŚCI

■	WSTĘP	2
■	AKTUALNOŚCI	3
	Studia i specjalizacje - krok ku profesjonalizacji kadr pomocy społecznej.....	3
	Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej - nagrody za dowody.....	9
■	SYSTEM WSPARCIA ES	12
	Małopolski Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej - partnerstwo międzysektorowe na rzecz ES w nowej formule.....	12
■	DOBRE PRAKTYKI	18
	Działalność Ośrodka Badania Gospodarki Społecznej.....	18
	U Pana Cogito - miejsca pracy dla osób chorujących psychicznie.....	20
	Spółdzielnie uczniowskie mają szansę stać się trendy.....	22
	Czy Park Rodzinny zakwitnie na wiosnę w Krakowie?	24
	KSN Sanel i zakup pro społeczny	26
■	Z OBSERWATORIUM	27
	Zbliżenie dwóch „różnych światów”. Gminy i powiaty we współpracy z podmiotami ekonomii społecznej	27

WSTĘP

Szanowni Państwo, już za moment ruszą pierwsze konkursy ofert w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Zdobyte przez Małopolskę środki unijne są ogromne – w porównaniu do poprzedniej perspektywy, czyli lat 2007-2013, mamy miliard euro więcej! To druga alokacja w kraju, więcej wywalczył w Polsce tylko Śląsk. Pieniądze te zostaną rozdysponowane na kluczowe inwestycje i programy w naszym województwie – w tym także te związane z polityką społeczną. Dzięki środkom unijnym w ramach nowego regionalnego programu operacyjnego uda się zmniejszyć różnice pomiędzy poszczególnymi subregionami Małopolski – zarówno pod względem dostępności komunikacyjnej, rozwoju gospodarczego czy wsparcia dla mieszkańców.

Już wiadomo, że w każdym z subregionów będzie funkcjonować Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, gdzie będzie można uzyskać potrzebne informacje dotyczące np. firm społecznych. Szacujemy, że dzięki zagwarantowanym środkom uda się w Małopolsce utworzyć kilkaset miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych.

Jak potrzebne są tego typu działania wiemy z dotychczasowych doświadczeń. Prowadzony przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej projekt Akademii Rozwoju Ekonomii Społecznej, został bardzo dobrze oceniony przez czołowych ekspertów – w tym Marianne Thyssen, komisarz Unii Europejskiej ds. zatrudnienia, spraw społecznych, umiejętności i mobilności pracowników. Właśnie dlatego też zdecydowaliśmy się na jego kontynuację w ramach tej perspektywy programowej.

Kiedy Polska stała się członkiem Unii Europejskiej, zdecydowana większość pozyskiwanych środków unijnych była inwestowana w infrastrukturę – w drogi, budynki, rewitalizację centrów miast i wsi. Chcieliśmy dogonić Zachód. Teraz znacznie większy procent powierzonych nam środków zostanie przeznaczonych na działania społeczne. Uważam, że to dobra droga – w końcu największym bogactwem każdego regionu, nie tylko Małopolski, są ludzie.

Marek Sowa

Marszałek Województwa Małopolskiego

Małopolska

Oddajemy w Państwa ręce kolejny numer kwartalnika esOes, którego motywem przewodnim jest ekonomia społeczna. Sektor ten w ostatnich latach w Małopolsce znacząco się rozwinął, stając się rozpoznawalnym dla coraz większej liczby Małopolan. Oferowane wsparcie finansowe ze środków unijnych pozwoliło stworzyć prawie 100 nowych firm społecznych oraz doczekać się przedsiębiorców społecznych, którzy odnoszą sukcesy zarówno w komercyjnym jak i społecznym wymiarze. Inauguracja nowej perspektywy finansowej jest więc łatwiejsza niż było to 8 lat temu. Posiadamy niezbędne doświadczenie i umiejętności oraz instytucje, które w kolejnych latach świadczyć będą bezpośrednio wsparcie na rzecz osób dostrzegających w ekonomii społecznej obszar realizacji swoich ambicji. Działając w myśl założeń wyrażonych w Regionalnym Planie Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Małopolskim na lata 2014-2020 chcielibyśmy stworzyć optymalne warunki dla oddolnych inicjatyw, które w oparciu o potencjał regionu będą tworzyć funkcjonalne społeczności. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej dołoży starań aby inicjatywy te mogły liczyć na wsparcie finansowe i doradcze, aby były zauważane w wymiarze regionalnym, a najsukuteczniejsze z nich mogły liczyć na wyróżnienie i nagrodzenie.

W ramach koordynacji działań służących rozwojowi ekonomii społecznej zawsze istotną rolę odgrywa wsparcie ludzi i instytucji tworzących dobry klimat dla sektora. W ostatnim kwartale powołany został Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej zrzeszający przedstawicieli administracji samorządowej, sektora ekonomii społecznej nauki i biznesu, którego zadaniem będzie wspieranie ROPS w działaniach na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. Znakomita część członków RKES to podmioty od lat zaangażowane w rozwój sektora, działające dotychczas w Małopolskim Pakcie na rzecz Ekonomii Społecznej. W tym miejscu pragnę raz jeszcze złożyć podziękowania dla wszystkich Sygnatariuszy Paktu za lata owocnej, partnerskiej współpracy.

Istotna będzie dla nas kontynuacja tych działań, które poczyniliśmy za sukces ostatnich lat, a o których możecie Państwo przeczytać w niniejszym numerze kwartalnika m.in. upowszechnianie wiedzy na temat ekonomii społecznej poprzez bieżący monitoring sektora, edukację młodzieży poprzez angażujące formy nauczania czy Targi Ekonomii Społecznej. Zapraszam do lektury!

Wioletta Wilimska

Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie

AKTUALNOŚCI

STUDIA I SPECJALIZACJE - KROK KU PROFESJONALIZACJI KADR POMOCY SPOŁECZNEJ

Mediacje rodzinne, gerontologia społeczna i interwencja kryzysowa - na takich kierunkach studiów podyplomowych kształcili się pracownicy małopolskich jednostek sektora pomocy społecznej, w ramach projektu ROPS Kraków. Ponadto pracownicy mieli możliwość skorzystania ze szkoleń specjalizacyjnych I i II stopnia.

Projekt „Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej” oferuje szereg działań wspierających pracowników systemu - w tym liczne szkolenia, doradztwo, spotkania grup Regionalnej Platformy Współpracy, a także studia podyplomowe i szkolenia specjalizacyjne. W związku z odebraniem dyplomów przez ostatnich uczestników studiów w zakresie interwencji kryzysowej, nadszedł dobry moment na podsumowanie tego typu wsparcia.

Małopolski pracownik służb społecznych z dobrym wykształceniem, ale nadal także głodny wiedzy

Warto zaznaczyć, że ponad 60 proc. pracowników małopolskiego sektora pomocy i integracji społecznej posiada wyższe wykształcenie. Największy odsetek pracowników z wyższym wykształceniem występuje w Krakowie i okolicach oraz na zachodzie regionu, nieco niższy jest we wschodniej części województwa¹, niezależnie od tego można jednak sformułować sąd, iż sytuacja jest pod tym względem bardzo dobra. Co więcej, pracownicy sektora

są osobami z aspiracjami do dalszego rozwoju, o czym świadczą liczne prośby kierowane do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie o organizację dodatkowego kształcenia, czy to w formie studiów podyplomowych, czy szkoleń specjalizacyjnych.

W roku 2012 powstał raport „Potrzeby małopolskich instytucji pomocy i integracji społecznej w zakresie podnoszenia kwalifikacji”, na podstawie którego Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie podjął decyzję o uruchomieniu studiów podyplomowych i szkoleń specjalizacyjnych.

Trzeba zaznaczyć, że taka szansa powstała dzięki środkom Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, z którego finansowane jest działanie projektu „Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej”. W oparciu o wyniki badania wybrano kierunki realizacji studiów i specjalizacji - dzięki czemu już na etapie przygotowywania wsparcia wiedzieliśmy, że zainteresowanie studiami wśród kadr pomocy społecznej jest duże, jednak liczba zgłoszeń napływających w trakcie poszczególnych rekrutacji przerosła nasze oczekiwania. Najprościej można by to nazwać głodem wiedzy wśród pracowników systemu.

Studia na trzech kierunkach

Małopolscy pracownicy sektora mieli możliwość podjęcia nauki na 3 kierunkach studiów podyplomowych

ŚRODKI NA ROZWÓJ EKONOMII SPOŁECZNEJ W KOLEJNYCH LATACH ZAGWARANTOWANE

Przyjęty został Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020. Ekonomia społeczna będzie mogła liczyć na większe wsparcia niż w ostatnich latach. Zgodnie z Wytocznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa realizowane będą projekty certyfikowanych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, których celem będzie animacja społeczności lokalnych, wsparcie powstawania firm społecznych oraz realizacja usług biznesowych dla istniejących przedsiębiorców. Nowością w porównaniu z minionym okresem będzie możliwość uzyskania dotacji na stworzenie miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym, a nie tylko w spółdzielniach socjalnych. W każdym z 5 subregionów Małopolski funkcjonował będzie 1 OWES. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zajmie się koordynacją wsparcia w zakresie ekonomii społecznej, budową powiązań sieciowych pomiędzy podmiotami ekonomii społecznej a nauką i biznesem, zwiększaniem widoczności sektora, wsparciem JST w uspołecznieniu zadań publicznych. Zgodnie z zapisami Działania 9.3 RPO na rozwój ekonomii społecznej zaplanowano 20 mln euro. Pierwsze konkursy dla Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej planowane są po zakończeniu procesu certyfikacji prowadzonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

¹ Dane z raportu „Ocena zasobów pomocy społecznej Województwa Małopolskiego za rok 2013” Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej, Kraków 2014 r.

z zakresu: mediacji rodzinnych, gerontologii społecznej i interwencji kryzysowej. Łącznie w trakcie dwóch lat akademickich (2013/2014 oraz 2014/2015) prawie 160 pracowników małopolskich instytucji pomocy i integracji społecznej podniosło swoje kwalifikacje. Proces rekrutacji na każdym z realizowanych kierunków był bardzo dynamiczny. W ramach studiów z zakresu mediacji rodzinnych przygotowaliśmy łącznie 70 miejsc, co, jak się okazało i tak nie zaspokoilo Państwa zapotrzebowania, gdyż wpłynęło dwukrotnie więcej zgłoszeń. Uczestnicy studiów byli głównie reprezentantami ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie i domów pomocy społecznej. Udział w tych studiach pozwolił na zapoznanie się z podstawami psychologii konfliktów i emocji, a także wzbogacił uczestników w umiejętności pracy z rodziną w sytuacjach separacji i rozwodów, z uwzględnieniem pracy z dzieckiem w przypadku kryzysu.

W sytuacji wzmagającej się tendencji demograficznego starzenia się społeczeństwa, obszarem, który wielokrotnie został przez Państwa zgłaszany jako wymagający szczególnego zaangażowania była gerontologia społeczna. W rekrutacji na ten kierunek udział wzięło 51 kandydatów, z których 30 osób zakwalifikowało się do rozpoczęcia nauki - byli to głównie przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej, domów pomocy społecznej i organizacji pozarządowych.

Największym zainteresowaniem cieszyła się tematyka interwencji kryzysowej, co skłoniło nas do uruchomienia dwóch edycji studiów z tego zakresu. W rekrutacji podczas pierwszej edycji aplikowały 132 osoby, z czego mogliśmy przyjąć jedynie ok. 23 % chętnych. Do udziału w drugiej edycji zgłosiła się podobna liczba kandydatów - głównie

pracowników ośrodków pomocy społecznej i ośrodków interwencji kryzysowej. Dużym walorem tych studiów był program przygotowany w konsultacji ze specjalistami z dziedziny interwencji kryzysowej, który zawierał m.in. zagadnienia diagnozy i kontaktu w interwencji kryzysowej, jej form i psychologicznych aspektów. Właśnie te studia zostały najwyżej ocenione pod względem kadry prowadzącej zajęcia, jej przygotowania merytorycznego i sposobu nauczania.

Dwukrotnie więcej pracowników z II stopniem specjalizacji!

Szkolenia specjalizacyjne I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego były realizowane w latach 2013-2014. W ramach specjalizacji II stopnia

uruchomiono dwie specjalności: praca socjalna z osobą i rodziną z problemem przemocy oraz praca socjalna z osobami niepełnosprawnymi i ich rodzinami.

Warto zaznaczyć, że przed uruchomieniem tych szkoleń pracownicy socjalni w Małopolsce rzadko legitymowali się specjalizacjami zawodowymi II stopnia - łącznie były to 64 osoby, co stanowiło niespełna 4% zatrudnionych w Małopolsce na tym stanowisku. W organizowanych przez nas szkoleniach specjalizacyjnych uczestniczyło łącznie 100 osób. W wyniku tych działań w województwie małopolskim o blisko 10% wzrosła liczba pracowników socjalnych z I stopniem specjalizacji oraz podwoiła się liczba pracowników z II stopniem specjalizacji. Powyższe liczby pokazują, że szkolenia te znacznie przyczyniły się do profesjonalizacji małopolskich pracowników.

KOMISARZ KE DOCENIA DZIAŁANIA ROPS

Projekt Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie pn. Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej wskazany został jako dobra praktyka w zakresie włączenia społecznego i został zaprezentowany Pani Mariannie Thyssen, komisarza Komisji Europejskiej ds. zatrudnienia, spraw społecznych, umiejętności i mobilności pracowników w trakcie jej wizyty w Krakowie w dniu 24 kwietnia 2015r. Pani Komisarz z uznaniem odniosła się do działań podejmowanych w Małopolsce na rzecz rozwoju przedsiębiorczości społecznej wskazując na wolę kontynuacji wsparcia tego sektora ze strony Komisji Europejskiej w następnych latach. Komisarz wraz z delegacją zapoznała się także z działalnością Spółdzielni Socjalnej Równość, która dzięki wsparciu dotacyjnemu otrzymanemu m.in. z ROPS dało zatrudnienie osobom z trudnościami psychicznymi.

Pani Komisarz M. Thyssen w trakcie wizyty w Krakowie

Studia i specjalizacje - wysoka ocena

Warto podkreślić, że zarówno uczestnicy studiów podyplomowych, jak i szkoleń specjalizacyjnych bardzo wysoko oceniali te formy wsparcia. Z anonimowych ankiet przeprowadzonych po szkoleniach wynika, że ponad 80% słuchaczy oceniło stopień spełnienia swoich oczekiwań przez studia podyplomowe jako co najmniej wysoki, a 75% wysoko oceniło przydatność przekazywanych treści w codziennej pracy. W przypadku szkoleń specjalizacyjnych stopień spełnienia swoich

oczekiwań wysoko oceniło aż 82% uczestników, a 78% wysoko oceniło użyteczność tych szkoleń.

Najpowszechniejszym sposobem podnoszenia kwalifikacji pracowników są szkolenia i warsztaty. Nie ulega wątpliwości, że w świetle zmieniających się przepisów prawa czy metodologii pracy są one niezwykle pożyteczne. Właśnie dlatego w ramach projektu „Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej” na przestrzeni ostatnich 8 lat tysiące pracowników systemu skorzystały z tej formy. Studia podyplomowe i szkolenia specjalizacyjne można określić jako kolejny stopień

edukacji, który z przyczyn organizacyjnych i finansowych siłą rzeczy ma nieco mniejszy zasięg niż szkolenia, jednak jest niezwykle istotny w procesie profesjonalizacji kadry oraz przeprowadzenia zmian. Wobec powyższego będziemy podejmować starania, by w przyszłości móc zorganizować kolejne ich edycje oraz specjalizacje.

Więcej informacji na temat wsparcia można znaleźć na stronie www.szkoleniapokl.rops.krakow.pl.

Anita Bednarska, Maciej Sabal

Projekt „Szkolenie i doskonalenie zawodowej”

ŚRODKI SZWAJCARSKIE NA PROJEKTY INWESTYCYJNO-SZKOLENIOWE W MAŁOPOLSKICH PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

W wyniku realizacji projektu „Pomocna dłoń pod bezpiecznym dachem” zostanie zmodernizowanych 5 z 6 działających w Małopolsce placówek opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego.

SWISS CONTRIBUTION

W poprzednich numerach kwartalnika „es.O.es” prezentowaliśmy Państwu efekty realizacji projektów inwestycyjno-szkoleniowych realizowanych w 8 Domach Pomocy Społecznej wyłonionych do dofinansowania na drodze konkursu w 2012 roku. W okresie realizacji projektu „Pomocna dłoń pod bezpiecznym dachem” wystąpiły oszczędności z tytułu różnic kursowych, które umożliwiły, po uzyskaniu zgody strony szwajcarskiej, dofinansowanie projektów realizowanych w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych typu interwencyjnego. W okresie od 12 do

26 marca 2015 r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie przeprowadził nabór wniosków dot. dofinansowania działań inwestycyjno-szkoleniowych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego.

Spotkanie informacyjno-wdrożeniowe z przedstawicielami realizującymi projekty IPOW

O dofinansowanie projektu mogły ubiegać się instytucje publiczne lub/i

organizacje non-profit (tj. organizacje nie działające w celu osiągnięcia zysku) prowadzące placówki opiekuńczo-wychowawcze typu interwencyjnego na terenie województwa małopolskiego.

W terminie naboru wpłynęły wnioski:

- Gminy Miejskiej Kraków dot. Interwencyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej dla Chłopców w Krakowie;
- Caritas Archidiecezji Krakowskiej dot. Interwencyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej dla Dziewcząt w Krakowie;
- Powiatu Krakowskiego dot. Pogotowia Opiekuńczego w Skawinie;

- Towarzystwa Jezusowego Prowincji Polski Południowej dot. Centrum Opiekuńczo-Wychowawczego „Dzieło Pomocy Dzieciom” w Krakowie;
- Miasta Nowy Sącz dot. Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Typu Interwencyjnego w Nowym Sączu.

W rezultacie przeprowadzonej oceny formalno-merytorycznej wszystkie złożone wnioski uzyskały pozytywny wynik, a w maju i w czerwcu br. z organami prowadzącymi te placówki zawarte zostały umowy na dofinansowanie projektów ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy w ramach projektu „Pomocna dłoń pod bezpiecznym

dachem”. Łączna wartość 5 projektów to ponad 630 000 zł, z czego dofinansowanie Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy wynosi 541 338 zł, a każdy Beneficjent wnosi własny wkład finansowy w wysokości 15% wartości projektu.

Zgodnie z dokumentami programowymi SPPW zakres wsparcia każdego projektu obejmuje zarówno poprawę infrastruktury placówki, jak i podniesienie kompetencji pracującego w niej personelu.

W placówkach planowana jest m.in. modernizacja pomieszczeń mieszkalnych i terenów rekreacyjnych w ich otoczeniu, zakup niezbędnego wyposażenia i sprzętu oraz szkolenia personelu, głównie pracującego bezpośrednio

z podopiecznymi. W wyniku realizacji 5 projektów zostanie łącznie zmodernizowanych lub utworzonych 729m² pomieszczeń mieszkalnych, 96m² pomieszczeń do terapii zajęciowej, 444m² innych pomieszczeń, 557m² parków rekreacyjnych/otwartych przestrzeni; zostanie zakupionych 166 sztuk sprzętu i wyposażenia, a swoje kompetencje zawodowe podniesie 57 pracowników. Poniżej prezentujemy wybrane do dofinansowania projekty oraz ich planowane działania i rezultaty. Okres realizacji wszystkich projektów upływa 15 września 2015 roku. W kolejnych numerach „es.O.es” poinformujemy Państwa o efektach tych projektów, a na bieżąco mogą Państwo śledzić ich postęp na stronie www.sppw.rops.krakow.pl.

Dyrektor Pogotowia Opiekuńczego w Skawinie – Katarzyna Gałęcka

Dyrektor CFentrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Dzieło Pomocy Dzieciom” – Jan Mader

Pełnomocnik Prezydenta Krakowa ds. Polityki Społecznej – Andrzej Kulig (na rzecz IPOW dla chłopców w Krakowie)

Dyrektor Caritas Archidiecezji Krakowskiej – ks. Bogdan Kordula (na rzecz IPOW dla dziewcząt w Krakowie)

W KRAKOWIE - ul. Naczelna 12

TYTUŁ PROJEKTU: „Modernizacja IPOW dla chłopców w Krakowie - ul. Naczelna 12”

ORGAN PROWADZĄCY: Gmina Miejska Kraków

ADRES PLACÓWKI: ul. Naczelna 12, 31-421 Kraków

WARTOŚĆ PROJEKTU: 132 737,72 PLN

WARTOŚĆ DOFINANSOWANIA SPPW: 112 827,06 PLN

OPIS PROJEKTU:

Przedmiotem projektu są działania inwestycyjne mające na celu modernizację placówki, w wyniku których zostaną wyodrębnione 2 lokale mieszkalne, co pozwoli na utworzenie 2 placówek interwencyjnych (w celu dostosowania struktury placówki do obowiązujących zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) oraz zostaną zakupione: meble, sprzęt gospodarstwa domowego, sprzęt RTV oraz komputery.

W wyniku projektu zostaną zmodernizowane 422 m² powierzchni pomieszczeń, co stanowi 40 % ogólnej powierzchni placówki.

W ramach części szkoleniowej przewiduje się podniesienie kompetencji 13 pracowników placówki.

W NOWYM SĄCZU - ul. Łącznik 20

TYTUŁ PROJEKTU: „Modernizacja infrastruktury Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu interwencyjnego w Nowym Sączu”

ORGAN PROWADZĄCY: Miasto Nowy Sącz

ADRES PLACÓWKI: ul. Łącznik 20, 33-300 Nowy Sącz

WARTOŚĆ PROJEKTU: 83 200,00 PLN

WARTOŚĆ DOFINANSOWANIA SPPW: 70 720,00 PLN

OPIS PROJEKTU:

Przedmiotem projektu są działania inwestycyjne obejmujące modernizację terenu rekreacyjnego, w wyniku których powstanie siłownia na świeżym powietrzu, na istniejącym boisku sportowym zostaną zamontowane piłkochwyty a wiata rekreacyjna zostanie poddana modernizacji.

W wyniku projektu zostanie zmodernizowane 137 m² powierzchni terenu rekreacyjnego, co stanowi 27 % ogólnej powierzchni otoczenia placówki.

W ramach części szkoleniowej swoje kompetencje zawodowe podniesie 10 pracowników.

W KRAKOWIE - ul. Rajska 10

TYTUŁ PROJEKTU: „Jestem bezpieczny - poprawa warunków bytowych dzieci przebywających w placówce interwencyjnej”

ORGAN PROWADZĄCY: Towarzystwo Jezusowe, Prowincja Polski Południowej

ADRES PLACÓWKI: ul. Rajska 10 , 31-124 Kraków

WARTOŚĆ PROJEKTU: 133 763,00 PLN

WARTOŚĆ DOFINANSOWANIA SPPW: 113 698,55 PLN

OPIS PROJEKTU:

Przedmiotem projektu jest remont pomieszczeń mieszkalnych, świetlicy, pomieszczeń użytkowych i sanitarnych, placu zabaw oraz zakup wyposażenia.

W wyniku projektu zostanie zmodernizowane 318 m² powierzchni pomieszczeń, co stanowi 84 % ogólnej powierzchni placówki oraz 100 % terenu stanowiącego otoczenie placówki.

W ramach części szkoleniowej przewiduje się objęcie wsparciem 9 pracowników placówki.

W SKAWINIE - ul. Kopernika 13

TYTUŁ PROJEKTU: „Placówka przyjazna wychowankom. Poprawa świadczonych usług w Pogotowiu Opiekuńczym”

ORGAN PROWADZĄCY: Powiat Krakowski

ADRES PLACÓWKI: ul. Kopernika 13, 32-050 Skawina

WARTOŚĆ PROJEKTU: 130 000,00 PLN

WARTOŚĆ DOFINANSOWANIA SPPW: 110 500,00 PLN

OPIS PROJEKTU:

W ramach projektu zostaną wykonane prace związane z remontem pokoi mieszkalnych i łazienek, sali telewizyjnej, korytarza, pokoju terapeutycznego oraz zostanie zakupione wyposażenie, w tym meble, sprzęt nagłaśniający, sprzęt sportowy.

W wyniku projektu zostanie zmodernizowanych 278 m² powierzchni pomieszczeń, co stanowi 72 % ogólnej powierzchni placówki.

W ramach części szkoleniowej przewiduje się objęcie wsparciem 15 pracowników placówki.

W KRAKOWIE - os. Willowe 19

TYTUŁ PROJEKTU: „Poprawa warunków bytowych dziewcząt przebywających w placówce na osiedlu Willowym”

ORGAN PROWADZĄCY: Caritas Archidiecezji Krakowskiej

ADRES PLACÓWKI: os. Willowe 19, 31-901 Kraków

WARTOŚĆ PROJEKTU: 157 167,52 PLN

WARTOŚĆ DOFINANSOWANIA SPPW: 133 592,39 PLN

OPIS PROJEKTU:

Przedmiotem projektu jest remont pomieszczeń mieszkalnych, sanitarnych, pomieszczeń użytkowych (kuchni z jadalnią, holi, sali telewizyjnej, sali konferencyjnej, pokoi biurowych, pomieszczeń użytku wspólnego), utworzenie pokoju terapeutycznego oraz zakup wyposażenia i sprzętu (m.in. meble, sprzęt sportowy, sprzęt AGD, sprzęt RTV, materiały terapeutyczne).

W wyniku projektu zostanie zmodernizowanych 250 m² powierzchni pomieszczeń, co stanowi 67 % ogólnej powierzchni placówki.

W ramach części szkoleniowej przewiduje się objęcie wsparciem 10 pracowników placówki.

Opracowanie

Piotr Maurek, Ewelina Kubacka

Projekt „Pomocna dłoń pod bezpiecznym dachem”

www.sppw.rops.krakow.pl

POMOCNA DŁOŃ
POD BEZPIECZNYM DACHEM

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię
w ramach szwajcarskiego programu współpracy
z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

MAŁOPOLSKIE OBSERWATORIUM POLITYKI SPOŁECZNEJ - NAGRODY ZA DOWODY.

Czy liczby mogą być interesujące? Czy dane statystyczne są faktycznie użyteczne? Odpowiedź wydaje się być jasna z punktu widzenia badacza, ale czy wyniki analiz i przeprowadzonych przez niego badań zajmują kogoś innego niż jego samego?

Wątpliwości te z pewnością rozwieje ten, kto przyjrzy się dokładnie efektom działalności projektu Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej, funkcjonującego przy Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Krakowie.

Takiej analizy dokonało między innymi jury Konkursu „Dobre Praktyki EFS 2014” organizowanego przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju, które w tegorocznej, VIII już edycji konkursu przyznało projektowi specjalne wyróżnienie, a tym samym tytuł: „Najlepsza inwestycja w człowieka 2014”. Warto podkreślić, że do konkursu, ze wszystkich nadesłanych aplikacji, zakwalifikowano 86 zgłoszeń, spośród których 3 projekty zostały nagrodzone, a 3 otrzymały wyróżnienia specjalne.

Konkurs „Dobre Praktyki EFS 2014” przyczyniać ma się do promocji projektów pokazując, w jaki sposób środki EFS trafiają do ludzi i zmieniają ich życie. A zatem, czy i jak na grupę docelową projektu (jakimi są między innymi małopolskie podmioty pomocy i integracji społecznej) wpłynęła działalność Obserwatorium? Jakie dowody w postaci badań, analiz, itp. pozwalające efektywniej kreować politykę społeczną regionu wypracowało Obserwatorium?

W ramach projektu zrealizowano łącznie 25 badań z obszaru polityki społecznej. Odnosiły się one między innymi do wsparcia informacyjnego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa

Małopolskiego na lata 2014-2020. W tym celu dokonano w szczególności charakterystyki możliwych działań na rzecz wybranych grup zagrożonych marginalizacją, by realizować inicjatywy zmniejszające problem wykluczenia społecznego w regionie. Dokonano jednocześnie identyfikacji, charakterystyki, jak i oceny rozwiązań, które mogą systemowo wspierać opiekunów rodzinnych osób starszych oraz przygotowano „Rekomendacje do prowadzenia placówek zapewniających dzienną opiekę i aktywizację osób starszych na terenie Małopolski” (model usługi).

We wcześniejszym okresie Obserwatorium zajmowało się także badaniami wspierającymi informacyjnie realizację Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w Małopolsce, w tym odnoszącymi się do skuteczności realizowanych interwencji służących rozwojowi ekonomii społecznej w województwie, czy też sondującymi potrzeby kadr instytucji pomocy i integracji społecznej w zakresie podnoszenia kwalifikacji. Dowody wypracowane przez Obserwatorium wspierały zarazem realizację programów wojewódzkich. Na podstawie badania kondycji organizacji pozarządowych rozpoznano bariery i ograniczenia, które mogą powodować problemy w ich rozwoju, przeprowadzono również badanie opinii Małopolan na temat pomocy domowej. Zrealizowano także badanie, które pozwoliło zaplanować

działania promujące ewaluację wśród kadr pomocy i integracji społecznej, będące nierozdzielnym elementem działalności projektu. Ponadto od 2012 roku Obserwatorium przeprowadza regionalną ocenę zasobów pomocy społecznej.

Krocząc ścieżką dowodów, odnosząc się do przydatności produktów projektu dla kadr pomocy i integracji społecznej odwołajmy się do tych, zawartych w raporcie² z ewaluacji działalności Obserwatorium, która miała miejsca w ostatnim kwartale 2014 roku.

Na pytania zawarte w elektronicznej ankiecie odpowiadali przedstawiciele jednostek pomocy społecznej, jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, jednostek zatrudnienia socjalnego, organizacji pozarządowych oraz instytucji oświatowych. Jak oceniają Obserwatorium respondenci? Przyjrzyjmy się wybranym wynikom. Na ich podstawie można stwierdzić, że działalność projektu miała wpływ na pracę biorących udział w badaniu. Blisko 40% badanych (w tym 55% w gronie ośrodków pomocy społecznej) wskazało, że udostępniane informacje okazały się przydatne podczas opracowywania i aktualizacji dokumentów takich, jak: lokalna strategia rozwiązywania problemów społecznych, lokalne programy polityki społecznej, lokalna diagnoza problemów społecznych, ewaluacja prowadzonych działań. „W drugiej kolejności respondenci wskazywali, że na podstawie produktów Obserwatorium pogłębili wiedzę o zjawiskach społecznych w regionie. Około 30% kierujących instytucjami i organizacjami stwierdziło, że dzięki działalności Obserwatorium zaczęli w swojej pracy w większym stopniu korzystać z danych, deklarowali

również pogłębienie wiedzy na temat ewaluacji”. Część z nich stwierdziła, że dzięki Obserwatorium udało się im wprowadzić nowe rozwiązania w ich instytucji. Użyteczność badań i analiz z perspektywy małopolskich jednostek pomocy i integracji społecznej w przeprowadzonej ewaluacji zmierzono również na podstawie deklarowanej przez respondentów znajomości ich wyników, prezentowanych w postaci raportów. „Najbardziej rozpoznawanym raportem okazuje się *Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego*, którą zna prawie 60% respondentów, oraz cykl 7 raportów z badania Wykluczenie społeczne w Małopolsce - strategię przeciwdziałania, z którego skorzystała/korzysta połowa badanych”.

Obok działalności badawczej, Obserwatorium prowadzi 3 bazy danych: Małopolski Informator Społeczny, Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych oraz Internetową Bibliotekę Małopolskich Obserwatoriów. Ostatnie dwie wymienione bazy są owocem wspólnej pracy z Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji, stanowiącej przykład partnerskiej realizacji zadań publicznych służb zatrudnienia z sektorem pomocy społecznej. Dla jednego z respondentów badania ewaluacyjnego projektu (przedstawiciela organizacji pozarządowej) prowadzenie baz przez Obserwatorium, stanowi wręcz jego główną oś: Jak dla mnie Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej ma za zadanie integrować dane i wiedzę w jednym miejscu, żeby te wszystkie instytucje, organizacje pozarządowe, firmy czy ktokolwiek, kto potrzebuje wiedzy na temat stanu polityki społecznej, ale nie tylko, bo tam przecież integrujecie dane z wielu obszarów, chociażby z rynku pracy (...). Też tutaj odnoszę się do biblioteki, którą bardzo cenilem od początku. Byłem pod

wrażeniem, że to jest projekt prowadzony przed administracją publiczną (...). Za popularnością wskazanych wyżej baz, a co za tym idzie, ich użytecznością przemawiają też konkretne liczby. Z Obserwatora Statystyk Społecznych do końca marca 2015 r. skorzystało ponad 25 tysięcy użytkowników, z Internetowej Biblioteki korzysta rocznie od blisko 15 do ponad 19 tysięcy osób, natomiast Małopolski Informator Społeczny odwiedziło blisko 65 tysięcy internautów. Jest to kolejny dowód na to, że Obserwatorium to projekt upowszechniający ideę organizacji uczących się, kształtujący nawyk pracy na danych liczbowych i wynikach badań. Warto dodać, że z racji internetowego charakteru narzędzia jego użytkownikami są internauci z całej Polski, w tym spoza sektora pomocy i integracji społecznej.

„Najbardziej rozpoznawalną bazą wśród respondentów badania okazał się właśnie Małopolski Informator Społeczny. Znajomość tej bazy i co najmniej jednorazowe skorzystanie z niej zadeklarowało 55% respondentów”, jedna czwarta skorzystała z bazy częściej niż jeden raz. Wśród ośrodków pomocy społecznej 30%, a wśród PCPR - 46% badanych zadeklarowało wręcz częste korzystanie z tego narzędzia pracy.

Na pytanie skierowane do ankietowanych dotyczące oceny poziomu merytorycznego internetowych baz danych udostępnianych przez Obserwatorium 68% respondentów oceniło je pozytywnie. Podobnie jak w przypadku publikacji Obserwatorium wielu badanych zwracało uwagę na ich przydatność w pracy instytucji. Wskazywano na kompletność i rzetelność udostępnianych danych.

Respondenci badania wskazali również przydatność w ich rozwoju zawodowym wiedzy przekazanej w czasie organizowanych przez Obserwatorium konferencji. Podkreślali także trafny dobór

² Te i inne cytaty zaczerpnięto z opracowania Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej. Ewaluacja projektu w kontekście jego użyteczności. Raport z badania ewaluacyjnego, Kraków 2014

prelegentów, którzy reprezentowali wysoki poziom merytoryczny.

„W tym miejscu zaznaczyć należy, iż z czasem Obserwatorium zaczęło równocześnie funkcjonować jako dział analityczny Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, do którego kierowane są zapytania związane z zapotrzebowaniem na dane. W ten sposób Obserwatorium, bazując na zadaniach przypisanych mu na początkowym etapie, stało się integralną częścią instytucji, przy której działa”.

Elementem realizacji projektu była także inicjatywa promująca ewaluację wśród kadr pomocy i integracji społecznej - szkolenia z ewaluacji (w początkach realizacji projektu prawie nieobecne na rynku szkoleniowym) profilowane na potrzeby pracowników sektora pomocy i integracji społecznej, pierwsze poradniki bazujące na praktycznych przykładach z obszaru pomocy społecznej, cieszące się zainteresowaniem odbiorców, o czym mogą świadczyć chociażby statystyki odwiedzin tych pozycji w Bibliotece (przykładowo „Podstawy ewaluacji dla pomocy społecznej” z biblioteki obserwatorium pobrano aż 611 razy).

Warto dodać, że projekt był także inspiracją dla Obserwatoriów Integracji Społecznej w innych województwach uruchomionych później niż projekt w Małopolsce, o czym świadczą chociażby bazy danych podmiotów pomocy i integracji społecznej czy biblioteki udostępniane na ich stronach internetowych. Obserwatorium to także projekt inspirujący środowiska naukowe np. publikacja Obserwatorium „Ewaluacja programów i przedsięwzięć społecznych.

Katalog dobrych praktyk”, polecana jest jako lektura studentom Uniwersytetu Warszawskiego na kierunku Ewaluacja w Polityce Społecznej.

Jak widać z rysującego się powyżej obrazu, Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej to projekt kompleksowy, podejmujący zarówno działania obejmujące integrację informacji, wywoływanie danych brakujących, interpretację tak zgromadzonych danych i ich wykorzystywanie w podejmowaniu decyzji dotyczących polityki społecznej regionu.

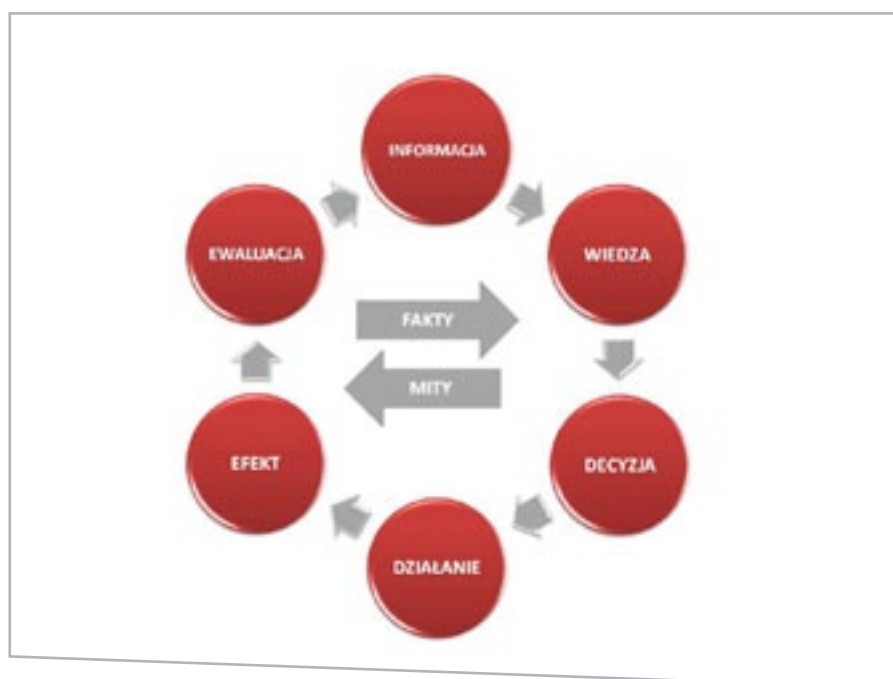
Dziś, z perspektywy czasu i idącego za tym doświadczenia możemy odważnie

stwierdzić, iż Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej wykroczyło poza stawiane przed nim oczekiwania. Działania podejmowane przez Obserwatorium stały się nie tylko - jak planowano to na początku - odpowiedzią na potrzebę wzmocnienia wiedzy i kompetencji pracowników sektora pomocy i integracji społecznej województwa małopolskiego, ale także inspiracją środowiska naukowego, czy też pracowników sektora pomocy społecznej z innych regionów, stanowiąc jednocześnie źródło wiedzy dla studentów kierunków społecznych.

Zachęcam do dalszego poszukiwania dowodów i korzystania przy tym z produktów oferowanych przez Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej.

Małgorzata Jezioro-Braś

Inspektor ds. realizacji projektu

SYSTEM WSPARCIA ES

MAŁOPOLSKI KOMITET ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ - PARTNERSTWO MIĘDZYSEKTOROWE NA RZECZ ES W NOWEJ FORMULE

16 kwietnia 2015 r. Sygnatariusze Małopolskiego Paktu na rzecz Ekonomii Społecznej podjęli uchwałę o rozwiązaniu Paktu. Cel Paktu, jakim jest rozwój ekonomii społecznej na terenie Małopolski, będzie odtąd realizowany przez Małopolski Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej.

Przyjęty 12 sierpnia 2014 r. przez Radę Ministrów Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES)³ wprowadził obowiązek utworzenia Regionalnych Komitetów Rozwoju Ekonomii Społecznej, koordynujących działania województw w zakresie ekonomii społecznej. W skład komitetów powinni wejść przedstawiciele samorządu województwa i samorządów lokalnych, a także przedstawiciele sektora ekonomii społecznej, nauki oraz biznesu.

i prywatnego oraz przedstawicieli nauki, związane oddolnie w 2008 roku.

Biorąc pod uwagę niemal 7 lat działalności Małopolskiego Paktu i zbieżność jego celów z celami Regionalnych Komitetów Rozwoju Ekonomii Społecznej, których utworzenie przewiduje KPRES, Sygnatariusze Paktu zdecydowali o zmianie formuły działania partnerstwa. Cel Paktu, jakim jest rozwój ekonomii społecznej na terenie Małopolski,

jest kontynuacją działań Małopolskiego Paktu na rzecz Ekonomii Społecznej oraz określa regulamin działań Komitetu.

ZADANIA KOMITETU

Komitet będzie pełnił funkcję konsultacyjno-doradczą oraz będzie współpracować z województwem małopolskim w działaniach na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. Do jego najważniejszych zadań należą zadania związane ze wsparciem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie w koordynacji polityki w zakresie ekonomii społecznej w województwie małopolskim (m.in.: wyznaczanie wizji i kierunków rozwoju ekonomii społecznej w województwie, opiniowanie i rekomendowanie propozycji strategicznych, programowych, legislacyjnych i finansowych mających związek z ekonomią społeczną, monitorowanie realizacji Regionalnego Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Małopolskim na lata 2014-2020, formułowanie rekomendacji dot. planowanych działań realizowanych w ramach projektu systemowego ROPS z zakresu ekonomii społecznej). Komitetowi przypisane też zostały zadania operacyjne związane z realizacją polityki rozwoju ekonomii społecznej, w tym m.in.: udział w opracowywaniu dokumentów strategicznych i wdrożeniowych w zakresie rozwoju ekonomii społecznej, współpraca w zakresie realizacji monitoringu sektora ES, organizacji

Małopolski Pakt na Rzecz Ekonomii Społecznej:

- ✓ **Pierwsze, w pełni oddolne, międzysektorowe partnerstwo na rzecz rozwoju ES w Polsce**
- ✓ **Reprezentacja małopolskiego sektora ES**
- ✓ **Zdobywca wyróżnienia w konkursie o nagrodę Reves Excellence Award 2013 oraz Wyróżnienia w konkursie Ministerstwa Gospodarki EUROPEJSKIE NAGRODY PROMOCJI PRZEDSIĘBIORCZOŚCI 2012 w kategorii Przedsiębiorczość odpowiedzialna i sprzyjająca włączeniu społecznemu**

Swoistym odpowiednikiem Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej jest w naszym województwie Małopolski Pakt na Rzecz Ekonomii Społecznej (MPRES) - partnerstwo zrzeszające przedstawicieli sektora publicznego (w tym m.in. samorządu Województwa Małopolskiego), sektora pozarządowego

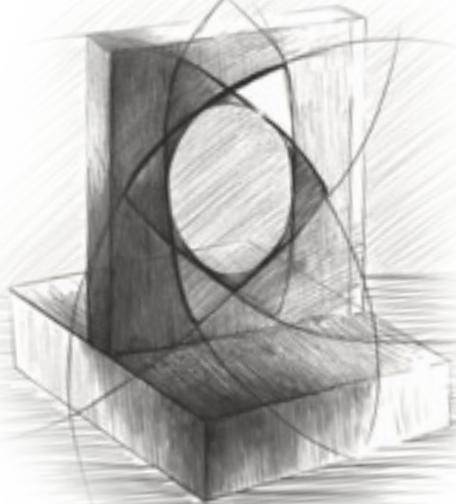
będzie odtąd realizowany przez Małopolski Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej. Zgodnie z zapisami KPRES Regionalne Komitety mają być powołane przez zarządy województw. Dlatego 26 lutego 2015 r. Zarząd Województwa Małopolskiego podjął Uchwałę w sprawie powołania Małopolskiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej⁴. Uchwałą mówi o tym, iż działalność Komitetu

³ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej, załącznik do uchwały Nr 164 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M. P. z 2014 r., poz. 811)

⁴ Uchwała Nr 224/15 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 26 lutego 2015 r. w sprawie powołania Małopolskiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej

małopolski
lider
przedsiębiorczości
społecznej
2015

GALA MAŁOPOLSKI LIDER PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ 2015 - ŚWIĘTO MAŁOPOLSKIEGO SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ

17 CZERWCA W OPACTWIE W TYŃCU MIAŁA MIEJSCE JUBILEUSZOWA GALA MAŁOPOLSKI LIDER PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ. OGŁOSZONO NA NIEJ WYNIKI PIĄTEJ EDYCJI KONKURSU DLA PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH, KTÓREGO ORGANIZATOREM JEST REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI SPOŁECZNEJ.

Celem konkursu jest promocja firm społecznych, które swoje cele społeczne realizują dzięki prowadzonej działalności gospodarczej. Zarabiają produkując lub świadcząc usługi, a wypracowane zyski przeznaczają na realizację celów społecznych - aktywizację osób niepełnosprawnych, bezrobotnych czy działania na rzecz społeczności lokalnej. Ważną rolą podmiotów ekonomii społecznej jest tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także świadczenie usług użyteczności publicznej, co w szerszym wymiarze, sprzyja rozwojowi społeczności lokalnych.

Sektor ekonomii społecznej to bogactwo doświadczeń, pomysłów, innowacyjnych rozwiązań. To także różnorodność branż, rodzajów organizacji i form prawnych. Tę różnorodność ilustrują uczestnicy konkursu, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe oraz kościelne jednostki organizacyjne prowadzące działalność gospodarczą, spółdzielnie: socjalne, inwalidów i niewidomych, pracy oraz spółki not for profit.

Zdecydowana większość małopolskich przedsiębiorstw społecznych działa w branży usługowej - świadcząc usługi gastronomiczne i cateringowe, a także opiekuńcze, porządkowe i pielęgnacji terenów zielonych. Podmioty ekonomii społecznej działają jednak w bardzo różnych branżach, w tym między innymi reklamie, grafice, rehabilitacji, turystyce i rekreacji.

„Cieszę się, że ta inicjatywa, która po raz pierwszy została podjęta cztery lata temu, tak dobrze się rozwija. To jest wydarzenie, na które zawsze chętnie przychodzę, bo panuje tu wyjątkowa atmosfera - duch optymizmu, nadziei, wiary w to, że można uwierzyć w siebie i się realizować” - mówił marszałek Marek Sowa podczas uroczystego otwarcia Gali.

„Na tym też polega ekonomia społeczna, abyśmy w trudnych momentach, przy wsparciu innych, podjęli to wyzwanie i rozwijali je. Małopolska wyróżnia się pod tym względem - skala rozwoju przedsiębiorczości społecznej jest u nas dużo większa niż w innych regionach. Chcemy w to inwestować w przyszłość”.

LAUREACI KONKURSU MAŁOPOLSKI LIDER PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ 2015

Spośród zgłoszonych do konkursu aplikacji Kapituła wybrała zwycięzców w kategorii Głównej oraz Debiut Roku, w której startują najmłodsze firmy społeczne, działające krócej niż 2 lata. W konkursie nagradzane zostały też: jednostka samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorca, którzy wspierają – merytorycznie lub finansowo firmy społeczne. Swoją nagrodę przyznali również internauci, w plebiscyie internetowym.

NAGRODA GŁÓWNA – MAŁOPOLSKI LIDER PRZEDSIĘBIORCZOŚCI SPOŁECZNEJ 2015:

Spółdzielnia Socjalna PRIMA z Pcimia - za stworzenie miejsc pracy, których owocem jest wysoka jakość żywienia dzieci i młodzieży oraz kreowanie mody na zdrowe odżywianie.

Spółdzielnia Socjalna PRIMA została utworzona przez Gminę Pcim oraz Koło Gospodyń Wiejskich w Pcimiu w 2012 roku. Spółdzielnia od początku istnienia zatrudnia 15 osób. Głównym profilem działalności jest obsługa stołówek szkolnych. Celem założycieli Spółdzielni była, oprócz zapewnienia pracy bezrobotnym, realizacja dożywiania dzieci w szkołach o jak najwyższej jakości przy najkorzystniejszej cenie dla odbiorcy, czyli rodzin z Gminy Pcim. Spółdzielnia stopniowo rozszerza swoją ofertę o usługi cateringowe, sprzedaż wyrobów garmażeryjnych i organizację warsztatów dla dzieci.

Spółdzielnia angażuje się w działalność edukacyjną związaną ze zdrowym odżywianiem – zorganizowała m.in. cykl warsztatów dla dzieci i młodzieży, spotkania z dietetykami, Targi Zdrowia, konkursy, w których udział wzięło blisko 1,5 tysiąca uczestników.

Spółdzielnia otrzymała statuetkę oraz 25 000 zł - nagrodę ufundowaną przez Bank Spółdzielczy w Limanowej.

WYRÓŻNIENIE W KATEGORII GŁÓWNEJ:

Spółdzielnia Pracy Tarnowska Odzież - za sukcesy rynkowe, które umacniają pozycję firmy jako podmiotu tworzącego stabilne i przyjazne środowisko pracy oraz niosą korzyści społeczności lokalnej.

Spółdzielnia Pracy Tarnowska Odzież powstała w 1945 roku, od początku swojego istnienia specjalizuje się w produkcji wysokiej jakości garniturów, marynarek, kamizelek i spodni męskich oraz odzieży mundurowej. Od kilku lat w ofercie ma również klasyczną linię konfekcji damskiej. Podstawą działalności jest szycie na zlecenie, ale firma dąży w kierunku zwiększenia produkcji pod własną marką.

Spółdzielnia współpracuje ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym, którego wychowankom umożliwia przeprowadzenie terapii zajęciowej – warsztatów szycia. Spółdzielnia rozwija też pasje krawieckie młodzieży poprzez organizację praktyk dla uczniów szkół krawieckich, a także wspiera pracownię szycia „Fasonik” działającą przy Pałacu Młodzieży w Tarnowie.

Głównym sponsorem konkursu jest, reprezentowany przez Prezesa Zarządu Jerzego Dudka, Bank Spółdzielczy w Limanowej, który ufundował nagrodę dla zwycięzcy w wysokości 25 000 zł. Bank z Limanowej jest sponsorem konkursu od pierwszej jego edycji - w ciągu 5 lat przekazał firmom społecznym łącznie niemal 100 000 zł, za co otrzymał z rąk Wioletty Wilimskiej, Dyrektora ROPS statuetkę Mecenasa Przedsiębiorczości Społecznej.

NAGRODA GŁÓWNA W KATEGORII DEBIUT 2015 ORAZ NAGRODA PUBLICZNOŚCI:

Spółdzielnia Socjalna Równość z siedzibą w Krakowie - za dynamiczny rozwój młodej firmy oraz promocję ekonomii społecznej wśród młodych ludzi.

Spółdzielnia Socjalna RÓWNOŚĆ to spółdzielnia osób fizycznych założona w 2014 roku, której członkami są osoby niepełnosprawne, chorujące psychicznie oraz osoby bezrobotne. Spółdzielnia realizuje swoje cele na kilku płaszczyznach: gastronomii, cateringu, szkoleń - wizyt studyjnych. Na terenie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie prowadzi trzy lokale: Kawiarnię „Film Caffè”, Kawiarnię i bufet „Bistro Film” oraz Cafe Bufet „Wawelskie Bistro”.

Spółdzielnia podejmuje działania edukacyjne i organizuje praktyki studenckie dla studentów kierunków społecznych Uniwersytetu Papieskiego. Spółdzielnia opiera swoją organizację pracy na modelu Trenera Zatrudnienia Wspieranego.

Nagrodę - 5000 zł ufundował Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy. Spółdzielnia RÓWNOŚĆ głosami blisko 500 osób zdobyła również Nagrodę Publiczności.

WYRÓŻNIENIE W KATEGORII DEBIUT 2015:

Okno Na Świat Spółdzielnia Socjalna stworzenie firmy, która właściwie rozpoznała potencjał i potrzeby społeczności lokalnej oraz opracowała ofertę dedykowaną mieszkańcom.

Okno na świat Spółdzielnia Socjalna została założona w 2014 r. przez Fundację KTO Kultura - Troska - Otwartość oraz Gminę Słupnic. Jej celem jest stworzenie miejsc pracy na terenie Słupnic, w szczególności dla kobiet oraz ich aktywizacja zawodowa. Pomysł na biznes polega na wykorzystaniu potencjału osób, które mogły zaangażować się w jej powstanie oraz lokalnych uwarunkowań demograficznych.

Spółdzielnia ma charakter wielobranżowy, w pierwszej kolejności rozwijane są usługi z obszaru opieki nad dziećmi do lat 3 - Spółdzielnia prowadzi punkt opieki dziennej nad dziećmi do lat 3 „Kraina Radości”. Oferuje też usługi filmowe oraz opiekę nad osobami starszymi.

Od 2 lat firmom startującym w kategorii Debiut Roku nagrodę w wysokości 5 000 zł funduje Związek Lustracyjny Spółdzielni Pracy.

ZWYCIĘZCA W KATEGORII - JEDNOSTKA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WSPIERAJĄCA ROZWÓJ EKONOMII SPOŁECZNEJ W MAŁOPOLSCE:

Gmina Klucze - za inwestowanie w rozwój ekonomii społecznej oraz podejmowanie licznych inicjatyw społecznych, których podstawą jest partnerstwo samorządu terytorialnego i podmiotów ekonomii społecznej.

Gminę rekomendowała do nagrody Spółdzielnia Socjalna OPOKA.

ZWYCIĘZCA W KATEGORII - PRZEDSIĘBIORCA WSPIERAJĄCY ROZWÓJ EKONOMII SPOŁECZNEJ W MAŁOPOLSCE:

Firma Produkcyjno-Usługowo-Handlowa JONIEC Mieczysław Joniec za zaangażowanie w życie społeczności lokalnej oraz za bezinteresowne finansowe i merytoryczne wsparcie działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Przedsiębiorcę rekomendowało do nagrody Stowarzyszenie REMEDIUM.

Laureatom konkursu nagrody wręczała Małgorzata Marcińska, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, Marszałek Marek Sowa, który jest patronem honorowym konkursu, Urszula Nowogórska, przewodnicząca Sejmiku Województwa Małopolskiego oraz Wioletta Wilimska, Dyrektor Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie. W Gali wzięli udział przedstawiciele samorządów, małopolscy posłowie, a przede wszystkim przedstawiciele firm społecznych oraz instytucji wsparcia ekonomii społecznej.

Patroni konkursu to: BCC Łoża Małopolska, Forum Odpowiedzialnego Biznesu oraz Dziennik Polski i Radio Plus. Konkurs realizowany jest w ramach projektu systemowego „Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej-Etap I”, wdrażanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej.

Joanna Sutuła

Koordynator Małopolskiego Paktu na Rzecz Ekonomii Społecznej

Iwona Hirsch-Chojnacka

Koordynator ds. Promocji

i wdrażania przedsięwzięć zaplanowanych w Regionalnym Planie Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Małopolskim na lata 2014-2020, monitorowanie i upowszechnianie małopolskich dobrych praktyk w obszarze ekonomii społecznej, w tym np. certyfikacja znakiem Zakup Prospołeczny, rekomendowanie kandydatów sektora ekonomii społecznej do ciał konsultacyjnych i monitorujących.

ZASADY DZIAŁANIA KOMITETU

Komitet liczy nie więcej niż 30 członków. Są wśród nich przedstawiciele: samorządu województwa (ROPS w Krakowie oraz Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości i Wojewódzki Urząd Pracy jako Instytucje Wdrażające Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014 - 2020), samorządów lokalnych (max. 6 członków), ekonomii społecznej (minimum 50% członków Komitetu), nauki (max. 3 członków) oraz biznesu (max. 3 członków). W skład Komitetu wchodzi też obowiązkowo Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej działające w każdym z subregionów województwa małopolskiego oraz operatorzy wsparcia zwrotnego finansowanego z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

Każdy z członków Komitetu wskazuje swojego przedstawiciela, który będzie brał udział w pracach Komitetu oraz jego zastępcę. W przypadku ich nieobecności będzie je mogła zastąpić osoba posiadająca pełnomocnictwo.

Komitet jest otwarty na współpracę ze wszystkimi podmiotami działającymi na polu ekonomii społecznej, które identyfikują się z jego celami i są gotowe je realizować we współdziałaniu z innymi podmiotami na zasadach określonych przez Komitet. Nie trzeba być członkiem komitetu, aby móc uczestniczyć w jego spotkaniach czy włączyć się w inicjatywy podejmowane przez Komitet. Zasady działania Komitetu opierają się na formule wypracowanej przez Małopolski Pakt, dlatego planowane jest powołanie tematycznych

grup roboczych, w prace których będzie mógł się włączyć każdy zainteresowany tą tematyką. Komitet, podobnie jak Pakt, obradować będzie na spotkaniach plenarnych, które odbywać się będą w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na pół roku. Obsługę merytoryczną oraz organizacyjno-biurową Komitetu zapewni Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, pełniący funkcję Sekretariatu Komitetu.

7 lat Paktu

✓ 19 spotkań plenarnych

✓ 18 spotkań grup roboczych

✓ 41 Sygnatariuszy

✓ 4 grupy robocze:
ds. prawnych,
ds. monitoringu,
ds. systemu wsparcia,
ds. marketingu

Zmianą w stosunku do formy funkcjonowania Paktu jest wprowadzenie kadencyjności Komitetu, którą przewidziano na 4 lata oraz powołanie Prezydium złożonego z minimum 3, a maksymalnie 5 członków. Do zadań Prezydium należy: realizacja planu pracy przyjętego przez Komitet, reprezentowanie stanowiska Komitetu na zewnątrz, inicjowanie działań Komitetu i koordynowanie jego prac, a także nadzorowanie działalności grup roboczych oraz sporządzanie i przedkładanie Komitetowi rocznych sprawozdań z działalności.

SYGNATARIUSZE PAKTU W KOMITECIE

Członkowie Komitetu pierwszej kadencji zostaną wyłonieni spośród Sygnatariuszy Małopolskiego Paktu na rzecz Ekonomii Społecznej zgodnie z regulaminem Małopolskiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej. W związku z tym Sygnatariusze Paktu podjęli 16 kwietnia 2015 r. uchwałę o rekomendowaniu Sygnatariuszy do członkostwa w Komitecie. Biorąc pod uwagę dotychczasową aktywność i zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju

ekonomii społecznej w Małopolsce, rekomendację otrzymało 12 sygnatariuszy z sektora ES oraz 2 przedstawiciele sektora nauki. Jednocześnie Pakt zarekomendował, aby limit miejsc dla sektora ekonomii społecznej w Małopolskim Komitecie Rozwoju Ekonomii Społecznej uzupełnić w pierwszej kolejności przedsiębiorcami społecznymi. ROPS w Krakowie zwrócił się też do Forum Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Małopolski przy Małopolskim Instytucie Samorządu Terytorialnego i Administracji oraz do Konwentu Powiatów Województwa Małopolskiego o zarekomendowanie przedstawicieli JST do członkostwa w Komitecie. Ostateczną decyzję o składzie Komitetu podejmie Marszałek Województwa Małopolskiego na podstawie listy zarekomendowanych kandydatów przygotowanej przez ROPS w Krakowie.

Mając na względzie zapisy Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej mówiące o obowiązku utworzenia Regionalnych Komitetów Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz zapisy porozumienia z dn. 12 marca 2008 roku zawiązującego Małopolski Pakt na rzecz Ekonomii Społecznej i uchwałę Zarządu Województwa Małopolskiego w sprawie powołania Małopolskiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, Sygnatariusze Małopolskiego Paktu na rzecz Ekonomii Społecznej podjęli uchwałę o rozwiązaniu Paktu z dniem 16 kwietnia 2015 roku. Cel Paktu, jakim jest rozwój ekonomii społecznej na terenie Małopolski, będzie odtąd realizowany przez Małopolski Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej powołany przez Zarząd Województwa Małopolskiego.

Joanna Sutuła

Koordynator Małopolskiego Paktu na Rzecz Ekonomii Społecznej

DOBRE PRAKTYKI

DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA BADANIA GOSPODARKI SPOŁECZNEJ

Ośrodek Badania Gospodarki Społecznej jest specjalistycznym ośrodkiem, działającym w Urzędzie Statystycznym w Krakowie. Realizuje on zadania ogólnokrajowe wykonywane na rzecz statystyki publicznej w obszarze **gospodarki społecznej**. Ośrodek koordynuje i realizuje ogólnopolskie badania statystyczne między innymi: **fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, nowych podmiotów gospodarki społecznej, samorządu gospodarczego i zawodowego, organizacji pracodawców, związków zawodowych, partii politycznych, stowarzyszeń narodowościowych**. Opracowuje także dane ze źródeł administracyjnych na potrzeby badań organizacji trzeciego sektora. Obecnie gestorami danych administracyjnych są m.in.: Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Ministerstwo Sprawiedliwości, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, starostwa powiatowe, urzędy miast na prawach powiatu, Państwowa Komisja Wyborcza, Sąd Okręgowy w Warszawie, wojewodowie.

Mając na uwadze ciągły rozwój podmiotów trzeciego sektora, w planach Ośrodka jest długofalowe badanie potencjału społeczno-ekonomicznego

gospodarki społecznej, które rozpoczęte zostało badaniem sektora non-profit. Coraz większa popularność ekonomii społecznej, a co za tym idzie wzrastająca potrzeba informacyjna, sprawia, iż zagadnienie to znajduje swoje miejsce wśród zainteresowań Ośrodka. Również dokumenty strategiczne⁵, na których rekomendacjach opierają się badania Ośrodka Gospodarki Społecznej, zwracają uwagę na szczególne znaczenie podmiotów ekonomii społecznej.

W 2015 r. Ośrodek prowadzi kolejną edycję badań Głównego Urzędu Statystycznego w obszarze gospodarki społecznej: **SOF-1** (badanie: Fundacje, stowarzyszenia oraz jednostki organizacyjne kościoła katolickiego, innych kościołów i związków wyznaniowych) obejmujące wszystkie organizacje prowadzące działalność gospodarczą, posiadające status OPP bądź zatrudniające co najmniej 10 osób. Z pozostałych organizacji, będących przedmiotem badania, została wylosowana 15% próba. Kolejne badanie, **SOF-4** (badanie: Organizacje pracodawców oraz samorządu gospodarczego i zawodowego) obejmuje wszystkie aktywne organizacje. Termin złożenia sprawozdań upłynął 4 maja 2015 r. **SOF-3** (badanie: Partie polityczne) jest badaniem pełnym, tak więc nakłada obowiązek sprawozdawczy na wszystkie aktywne partie, składające sprawozdania do dnia 30 kwietnia 2015 r. Wszystkie powyższe

wymienione sprawozdania, dostępne są w formie formularza on-line na Portalu Sprawozdawczym, jak również jest możliwość przekazania sprawozdania w formie papierowej. W ramach badań, pozyskiwane są informacje dotyczące działalności statutowej odpłatnej i gospodarczej jednostek, ich beneficjentów oraz członków, pracy społecznej, zatrudnienia, uczestnictwa w projektach Europejskiego Funduszu Społecznego. Ponadto, dostarczają danych dotyczących przychodów i kosztów prowadzonej działalności, posiadanych środków trwałych, nakładów inwestycyjnych, otrzymanych darów rzeczowych oraz warunków prowadzenia działalności.

W oparciu o wyniki odbytych już badań SOF-1 za 2012 r. oraz SOF-4 za 2012 r., powstała publikacja *Trzeci sektor w Polsce*, dostępna pod łączem:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/>

⁵ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej został przyjęty uchwałą nr 164 Rady Ministrów w dniu 12 sierpnia 2014. (Monitor Polski 2014 poz. 811 tom 1),

Publikacja wpisuje się w cykl wydawnictw GUS, opisujących wyniki badań potencjału społeczno-ekonomicznego trzeciego sektora oraz jego roli w usługach społecznych i tworzeniu kapitału społecznego. Stanowi ona odpowiedź na wzrastające zainteresowanie problematyką społeczeństwa obywatelskiego, a także dostarcza danych niezbędnych do oceny realizacji polityk publicznych, dotyczących wspierania gospodarki społecznej (ekonomii społecznej) oraz kapitału społecznego. Służy również monitorowaniu sytuacji większości organizacji pozarządowych objętych ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Corocznie w Ośrodku przeprowadzane jest badanie: *Podmioty nowej gospodarki społecznej: centra integracji społecznej, warsztat terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej*. Wyniki tego badania są opracowywane na podstawie danych od: wojewodów, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ma ono na celu dostarczenie podstawowych informacji o liczbie i potencjale jakim dysponują: centra integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej. Między innymi, to w tych podmiotach zachodzi integracja lub reintegracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych społecznie ze względu na różnego rodzaju deficyty, takie jak np. niepełnosprawność, uzależnienia, bezdomność, niskie kompetencje społeczne, długotrwałe bezrobocie. Badanie dostarcza informacji dotyczących integracji osób dotkniętych wykluczeniem społecznym, stanowi wyjście do diagnozy ich sytuacji na

rynku pracy, charakterystyki pełnienia ról społecznych w rodzinie, jak i społeczności lokalnej. W oparciu o wyniki badania powstaje notatka dostępna w wersji on-line pod łączem:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/>

W planach strategicznych Głównego Urzędu Statystycznego zaplanowany został rozwój badań i analiz dotyczących problematyki rozwoju społecznego, w tym jakości życia, kapitału ludzkiego i społecznego, zjawiska ubóstwa oraz wykluczenia społecznego. Ponadto pośród głównych założeń figuruje wzbogacenie analiz i rozszerzenie zakresu podmiotowego badań organizacji non-profit oraz wybranych typów podmiotów gospodarki społecznej np. pracownice kasy zapomogowo-pożyczkowe, spółdzielnie. Rozwój badań w zakresie ekonomii społecznej realizowany przez Główny Urząd Statystyczny został zaplanowany jako wieloetapowy proces⁶. W Ośrodku Badania Gospodarki Społecznej są kontynuowane prace metodologiczne, będące wstępem do badania spółdzielni, w perspektywie przedsiębiorczości społecznej. Temat ten stanowi istotne zagadnienie z punktu widzenia ekonomii społecznej. Rozwój wybranych form spółdzielczości, jak również bariery, z jakimi zmuszone będą zmierzyć się niektóre z nich, sprawiają, iż analiza spółdzielni jest niezwykle istotna. Kwestie te stanowią również o istotności ujęcia spółdzielni w planach badawczych.

⁶ W 2009 r. Rada Statystyki przyjęła przygotowaną przez Dep. Badań Społecznych GUS Strategię rozwoju badań statystyki publicznej w zakresie trzeciego sektora i kapitału społecznego.

W Ośrodku Badania Gospodarki Społecznej prowadzone są również prace mające na celu stworzenie metodologii rachunku satelitarne umożliwiającej precyzyjne szacowanie wielkości wkładu trzeciego sektora w tworzenie produktu krajowego brutto oraz dokonywania porównań potencjału ekonomicznego organizacji polskiego trzeciego sektora z organizacjami zagranicznymi. W realizacji wspomnianego zadania wykorzystywane są dane dotyczące ekonomicznych aspektów funkcjonowania wspomnianych podmiotów pochodzące z badań prowadzonych przez jednostki statystyki publicznej oraz jednostek administracji publicznej.

Nadrzędnym celem ośrodka jest stworzenie stałego systemu wiedzy, gwarantującego dostęp do aktualnych i wiarygodnych danych dotyczących podmiotów gospodarki społecznej oraz objęcie obszarem badawczym wszystkich jednostek wchodzących w zakres trzeciego sektora w Polsce. W celu dokładnego zapoznania się z działalnością Ośrodka zachęcamy do odwiedzenia strony internetowej pod łączem:

<http://krakow.stat.gov.pl/osrodki/osrodek-badania-gospodarki-spoecznej-971/>

Tomasz Sekuła

Kierownik Ośrodka Badania
Gospodarki Społecznej

Magdalena Sala

Specjalista ds. analiz i opracowań statystycznych

Urząd Statystyczny w Krakowie
Ośrodek Badania Gospodarki Społecznej
ul. Kazimierza Wyki 3 31-223 Kraków
tel: 12 36 10 113
e-mail: t.sekula@stat.gov.pl

U PANA COGITO - MIEJSCA PRACY DLA OSÓB CHORUJĄCYCH PSYCHICZNIE

Pensjonat i Restauracja „U Pana Cogito” w Krakowie jest jednym z przedsiębiorstw społecznych o ustabilizowanej działalności, w sposób trwały wpisujący się zarówno w rynek usług hotelarskich w Krakowie, jak i działalność społeczną na rzecz osób chorujących psychicznie. Nieprzerwanie prowadzi działalność od 2003 roku.

To trzygwiazdkowy pensjonat zlokalizowany z sercu starej krakowskiej dzielnicy Dębniki, o dobrej lokalizacji, świadczący usługi hotelarskie, posiadający własną restaurację, oferujący także usługi szkoleniowe i wizyty studyjne. Stowarzyszenie Rodzin Zdrowie Psychiczne prowadzące pensjonat w formule zakładu aktywności zawodowej specjalizuje się także w szkoleniach zawodowych z branży hotelarskiej i gastronomicznej kierowanych do osób niepełnosprawnych chorujących psychicznie.

Potrzeba zorganizowania miejsc pracy dla osób chorujących psychicznie wynikała z ogromnego zapotrzebowania na aktywizację zawodową. Prowadząc programy rehabilitacji społecznej i wsparcia dla rodzin, dla osób chorujących nie sposób było pominąć jednego z istotnych elementów - miejsca pracy. Pracodawcy wolnego rynku bardzo niechętnie zatrudniali osoby chorujące psychicznie, bo to grupa wymagająca nieustannego wsparcia podczas pracy, charakteryzująca się niestabilnym stanem zdrowia, a co za tym idzie niestabilnym funkcjonowaniem społecznym. Tendencja ta nie zmieniła się do dziś. Realizacja tego przedsięwzięcia możliwa była dzięki ogromnemu zaangażowaniu, połączeniu sił i współpracy z jednej strony organizacji pozarządowych (Stowarzyszenia Rodzin Zdrowie Psychiczne i Stowarzyszenia Na Rzecz

Rozwoju Psychiatrii i Opieki Środowiskowej) lokalnego samorządu (Gmina Kraków przekazała na ten cel nieruchomość do remontu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej), sponsorów (firmy polskie, zagraniczne, osoby prywatne, które darowały pieniądze na ten cel), wreszcie PFRON-u, który uruchomił środki na wyposażenie i wspiera bieżące prowadzenie działalności rehabilitacyjnej.

W 2003 roku pensjonat dysponował 6-cioma pokojami, zatrudniał 12 osób niepełnosprawnych chorujących psychicznie z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 5 osób zdrowych kadry wspierającej.

Obecnie dysponujemy 14-stoma pokojami, restauracją, zatrudniamy 24 osoby niepełnosprawne ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 10 osób zdrowych. Od ponad 10 lat, co roku pensjonat przyjmuje ponad 2500 gości z kraju i zagranicy, obsługuje około 100 uroczystości rodzinnych w restauracji. To miejsce z niepowtarzalnym rodzinnym klimatem, przyjazną atmosferą, enklawą ciszy i zieleni w centrum miasta.

Dla naszych pracowników, to nie tylko miejsce, w którym przyuczają się do zawodu by profesjonalnie wykonywać swoją pracę, ale przede wszystkim możliwość nieustannego trenowania kompetencji społecznych i zawodowych

w naturalnych sytuacjach pracy, w kontakcie z gościem, w poszanowaniu wartości i ważności pracy, jaką wnoszą do usługi, w poszanowaniu ich godności.

Okres, w którym powstawał Pensjonat „U Pana Cogito” (1999-2002) to czas, kiedy niewiele mówiło się jeszcze o przedsiębiorstwach społecznych, było to przedsięwzięcie nowatorskie, obarczone bardzo wysokim ryzykiem nie tylko ekonomicznym, ale przede wszystkim silnie zakorzenionymi poglądami i postawami odrzucającymi osoby chorujące psychicznie, jako osoby niezdolne do jakiegokolwiek działania w przestrzeni gospodarczej, społecznej czy publicznej. Społeczny lek przed chorymi psychicznie był o wiele większy niż obecnie. Nie było środków dedykowanych na przedsiębiorstwa społeczne, nie funkcjonowało w Polsce pojęcie „ekonomia społeczna”. Dopiero wstąpienie Polski do Unii Europejskiej w 2005 roku zapoczątkowało rozwój ruchu ekonomii społecznej, powijały się fundusze unijne początkowo na testowanie idei przedsiębiorczości

społecznej, wypracowywanie modynych rozwiązań (IW Equal), a następnie konkretne fundusze w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego na tworzenie przedsiębiorstw społecznych.

Prowadzenie działalności gospodarczej w oparciu o 70% personelu po kryzysach psychicznych to duże wyzwanie. Ponad 10 lat działalności to okres, który zweryfikował i potwierdził wysoką jakość usług pensjonatu, jakość zarządzania, jakość prowadzonej aktywizacji i rehabilitacji. Przez cały czas byliśmy i nadal jesteśmy mocno osadzeni w idei prawdziwego włączania osób chorujących psychicznie na każdym etapie prowadzonej działalności.

Zawsze otwarcie dzieliliśmy się naszymi doświadczeniami, dorażaliśmy, wpieraliśmy i inspirowaliśmy organizacje z całej Polsce, które

zainteresowane były tworzeniem takich przedsiębiorstw społecznych na swoim terenie.

W 2014 roku zostaliśmy wyróżnieni w ramach konkursu na Najlepsze Przedsiębiorstwo Społeczne Roku prowadzonym przez Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych w Warszawie za konsekwencję w działaniu i rozwijanie kompetencji biznesowych. Tą nagrodą specjalną uhonorował nas partner konkursu Firma PWC.

W okresie 10 lat działalności dwukrotnie byliśmy laureatami konkursu środowiska hotelarskiego „Po Prosu Najlepszy” otrzymując tytuł wzorcowego Polskiego Przedsiębiorstwa Hotelowego Roku w 2006 oraz w 2009 roku.

Stowarzyszenie Rodzin Zdrowie Psychiczne otrzymało w 2006 r. nagrodę PFRON za działalność na rzecz rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Dwukrotnie nagradzani byliśmy w konkursie Lodołamacze w 2008 i w 2011 r.

To bardzo przyjemne, móc w taki sposób podsumować ponad 10-cio letnią działalność. Mieć poczucie satysfakcji i pewności, że obrany kierunek działania, determinacja i zaangażowanie przekładają się na losy konkretnych ludzi dzielnie stawiających czoła chorobie psychicznej. Wiemy, że Pan Cogito z herbertowskiego wiersza stanął na wysokości zadania i spojrzął losowi prosto w oczy.

Agnieszka Lewonowska-Banach

Menedżer pensjonatu „U Pana Cogito”

SPÓŁDZIELNIE UCZNIOWSKIE MAJĄ SZANSĘ STAĆ SIĘ TRENDY...

Ile razy zdarzyło się wam wspominać „dawne dobre czasy”? Chyba każdy ma takie małe sentymenty i od czasu do czasu przypomni sobie coś, co wywołuje miłe skojarzenia. Do takich wspomnień należą min. czasy szkoły i ówczesne szkolne inicjatywy. To co w większości z nas budzi sentyment, to z pewnością uczniowskie sklepiki, SKO czy spółdzielnie uczniowskie.

Inicjatywy prowadzone przez szkołę z zasady kojarzą się nam z wymiarem edukacyjnym, a nauka przez doświadczenie jest jej najbardziej skuteczną formą. W ostatnich 25 latach skutecznie zaniechano tych form w większości szkół. Sklepiki szkolne prowadzone były przez prywatnych agentów, a edukację o przedsiębiorczości przeładowano teorią. Obecnie na pozytywnej fali popularności ekonomii społecznej warto zbudować nowy wizerunek tych znanych od lat form i przypomnieć sobie ich nieocznione zalety dla jej rozwoju jak i edukacji młodych ludzi. Spółdzielczość uczniowska - bo o niej mowa - może być idealnym sposobem na to, by w młodych ludziach zaszczerpić idee solidarności społecznej, współpracy dla dobra swojego otoczenia, społeczeństwa obywatelskiego oraz odpowiedzialności za innych ludzi.

Spółdzielnie uczniowskie to prawie 100 letnia tradycja w naszym kraju, a jej historia jest częścią historii polskiej spółdzielczości. Kooperacja w ramach tych młodzieżowych struktur to nie tylko idee, o których wspominałam wcześniej, ale przede wszystkim nauka dobrego gospodarowania, przedsiębiorczości, pracy w zespole i budowa postaw aktywnych, zaangażowanych, przedsiębiorczych. Aby taka spółdzielnia powstała, wystarczy inicjatywa uczniów, przygotowany

wspólnie statut, który określa czym się będą zajmować oraz akceptacja dyrekcji szkoły. Młodzi ludzie powołują spółdzielnie na zebraniu założycielskim, nadają jej nazwę i... zaczynają działać!

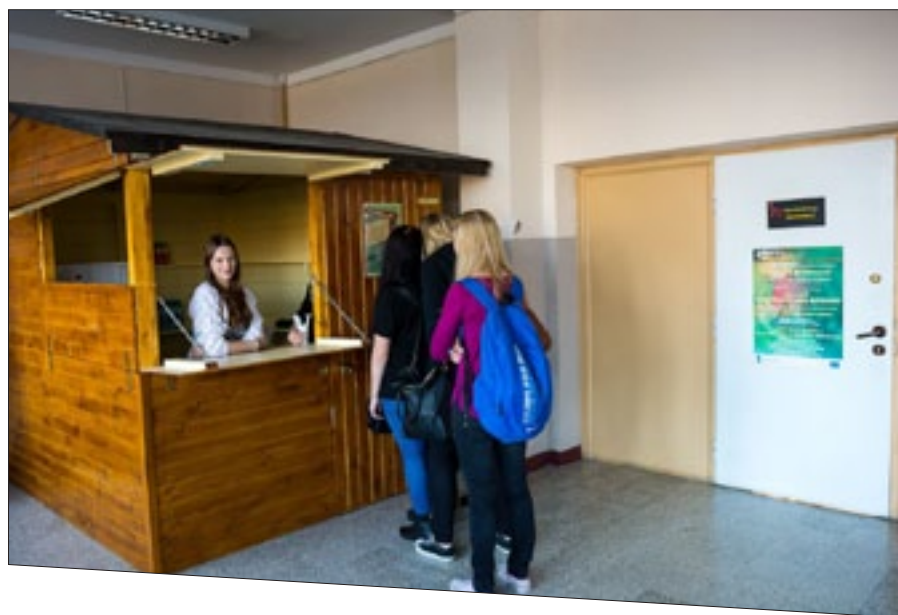
Spółdzielnia Socjalna OPOKA od trzech lat inicjuje i wspiera powstawanie spółdzielni uczniowskich w powiecie olkuskim. Dzięki jej inicjatywie działa 7 spółdzielni uczniowskich w pięciu liceach olkuskich oraz dwóch gimnazjach. Loczcie'si, Ananas, Papu Papy, Jedenaście sił, The healthy point - to spółdzielnie uczniowskie, które powstały w ostatnich dwóch latach przy współpracy IV LO, II LO, Zespołów szkół średnich w Kluczach i Bukownie oraz Gimnazjum w Kluczach

i Bydlinie. Uczniowie Spółdzielni Socjalnej OPOKA oraz Stowarzyszenia na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego KLUCZ- prowadzą sklepiki szkolne ze zdrową żywnością. Sprzedają kanapki i sałatki, które dostarcza im Spółdzielnia OPOKA. Uruchomienie spółdzielni było poprzedzone warsztatami i szkoleniami, na których przekazano młodym spółdzielcom min. idee kooperatywności, wiedzę na temat ekonomii społecznej i jej celów, zasad prowadzenia działalności eko-

nomicznej oraz obywatelskiej postawy zaangażowanej społecznie. Tak przygotowani młodzi spółdzielcy napisali swój plan ekonomiczny i rozpoczęli pod okiem opiekuna działalność. Codziennie rano odbierają towar, sprzedają go na przerwach lekcyjnych, a na koniec dnia ustalają grafiki oraz robią raporty kasowe i zamówienia na kolejny dzień pracy. Oczywiście ich inicjatywa w tym względzie to również marketing i promocja (skutecznie prowadzą kampanie

sprzedażowe oraz promują swoje działania). Nie ma lepszej lekcji na temat zasad prowadzenia działalności gospodarczej.

Spółdzielnie to nie tylko działalność handlowa, to również, a może przede wszystkim, nauka postawy zaangażowanej społecznie. Uczniowie planują ciekawe projekty społeczne na rzecz swojej szkoły czy środowiska lokalnego. Projekty realizowane są przez spółdzielnie za środki, które sami zarobią. Przez ten czas uruchomili radiowęzeł, mini galerię sztuki uczniów, organizują akcje i happeningi promujące dobre postawy i inne inicjatywy. A więc „młodzi biznesmeni” wykorzystują swój talent, czas i wiedzę nie tylko po to by zarabiać pieniądze dla siebie, ale również realizować misję. To właśnie przedsiębiorcy społeczni! Specyfika szkolna powoduje, że uczniowie opuszczają mury placówki, a spółdzielnia musi działać. Do roli przedsiębiorcy społecznego trzeba więc dołożyć umiejętność przekazywania wiedzy. Każdego roku spółdzielnie projektują scenariusze lekcji obywatelskich, które później sami realizują w większości klas swojej szkoły. Na tych lekcjach w ciekawy sposób prezentują zagadnienia dotyczące organizacji

pozarządowych, wolontariatu, demokracji i samorządności. No i oczywiście ekonomii społecznej. Lekcje mają również za zadanie zainteresować

innych uczniów pracą w spółdzielni, najczęściej służą więc zrekrutowaniu nowych uczniów, którzy zastąpią odchodzącą „kadrę”. Spółdzielcy również „trenują” coaching, bo odchodzący ma za zadanie przygotować swojego następcę. Członkowie spółdzielni demokratycznie wybierają swoje zarządy, projektują swoje plany oraz dzielą między sobą obowiązki i zadania. Uczą się współdziałania i współodpowiedzialności. Czy można sobie wyobrazić lepsze lekcje, niż takie, które uczą przez doświadczenie?

By takie inicjatywy mogły powrócić na „tono” szkoły, konieczne jest również zaangażowanie jej kadry. Dyrekcja szkoły oraz jej grono powinno zrozumieć idee

oraz wesprzeć uczniów w inicjatywie. Oprócz pomocy w kwestiach technicznych (np. miejsce czy sprzęt), ważne jest by dostarczyć młodym ludziom wiedzy na temat idei kooperatywności, jego historii, ekonomii społecznej i przedsiębiorczości. Nasze spółdzielnie mają szczęście, trafiły bowiem na szkoły, które bez wahania podjęły się współdziałania w projekcie. Dlatego po dwóch latach cieszą się razem z uczniami ze wspólnych sukcesów.

Jest to też inicjatywa warta wsparcia przez same przedsiębiorstwa społeczne. Ekonomia społeczna to nadal mało znana gałąź gospodarki w Polsce. Promocja jej założeń powinna opierać się zarówno na upowszechnianiu wiedzy, jak również - a może zwłaszcza - na budowaniu postaw. Kiedyś media i agresywna gospodarka rynkowa wprowadziła w życie młodych ludzi trendy oparte na nadmiernym konsumpcjonizmie, rywalizacji i hedonizmie. Kooperatywność i idee współpracy zostały wyparte przez bardziej „opłacalne” walory zindywidualizowanego podejścia rynkowego. Idea ekonomii społecznej nie neguje reguł rynkowych w gospodarce, a jedynie zwraca uwagę na podmiotowość w niej człowieka. Odnosząc się do słów noblisty Muhammada Yunusa, w dobie kryzysu gospodarczego i poszerzających się obszarów biedy należy upatrywać szansy właśnie w rozwoju tego sektora. Jeśli równoległe do przedsiębiorstw nastawionych na zysk powstawałyby przedsiębiorstwa generujące zysk, ale dystrybuujące go na cele społeczne, to udałoby się nam zahamować powiększający się kryzys gospodarczy i ubóstwo.

Budowanie w młodych ludziach postawy związanej z ideami ekonomii społecznej wiąże się również z kształtowaniem odpowiedzialności jako konsumenta oraz obywatela. Warto pokazywać

młodym ludziom zalety przedsiębiorstw społecznych, mówić że to one tworzą lokalnie dobre i uczciwe miejsca pracy, że kupowanie ich produktów czy usług to wspieranie lokalnego rynku oraz działań na rzecz miejsca, w którym się wychowują. Spółdzielnie uczniowskie mają szansę stać się trendy, jeśli odkryjemy przed młodzieżą wszystkie ich

zalety. Patrząc na przykłady spółdzielni w powiecie olkuskim, praca w nich jest postrzegana jako pewnego rodzaju nobilitacja, a umiejętności nabyte podczas niej zostają na zawsze. Nawet jeśli nie uda się ze wszystkich młodych spółdzielców zrobić w przyszłości przedsiębiorców społecznych, to na pewno powiększy się nam liczba społecznie

odpowiedzialnych konsumentów oraz przedsiębiorczych liderów. Mamy niemalże gwarancje, że po lekcji w spółdzielni uczniowskiej będą umieli aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym, reguły rynku nie będą im obce, a ich serca „zarażą” się zdrową empatią.

Agnieszka Ścigaj
Spółdzielnia Socjalna OPOKA

CZY PARK RODZINNY ZAKWITNIE NA WIOSNĘ W KRAKOWIE?

Nasz jest ten kawałek zieleni...

Jest taki kawałek ziemi w Krakowie, chciałoby się powiedzieć że piękny, takim mamy go w naszej wizji. I choć to wizja powstała niedawno, wierzymy że jej realizacja jest tylko kwestią czasu - bo wcielają ją w życie ludzie niezwykli.

Dlaczego TO robimy?

Wierzymy, że niezależnie od tego kim jesteśmy, jakie jest nasze życiowe doświadczenie, wiek, płeć, kwalifikacje czy wykonywany zawód... wszyscy pragniemy tego samego - szczęśliwego życia w pięknym i bezpiecznym świecie, budowanym dla naszych Rodzin i Przyjaciół. Naszą misją jest tworzenie takiego właśnie świata razem z Wami i dla Was. Niezależnie od tego jak dużo czasu i energii jesteśmy w stanie poświęcić aby ten świat budować, jedno uczucie towarzyszy nam za każdym razem - czujemy, że dajemy światu to co w nas najpiękniejsze!

Jeżeli myślisz tak jak my **dołącz do nas.**

Jak TO robimy?

„Zacznij tam gdzie jesteś, użyj tego co masz, zrób co możesz”

Stworzyliśmy ramy wspaniałego projektu, w który i Ty możesz wnieść to co masz... godzinę czasu? może 10 zł? a może masz swoją stronę internetową na której wkleisz link do informacji o naszym projekcie? Nie ważne jaki sposób wybierzesz aby nas wesprzeć, my zapytamy tylko o jedno... Czy wierzysz że możesz zmienić świat...? Swój Świat!

Od teraz nie masz już wymówki! Nie możesz powiedzieć że sam nic nie działasz, że nie masz wystarczająco dużo czasu ani środków czy też pomysłu by coś zmienić! My nie czekamy na to aż „inni” zrobią coś za nas... rozglądamy się dookoła, używamy dostępnych nam zasobów i robimy to co możemy i potrafimy. I najważniejsze! **ROBIMY TO TERAZ!** Nie mamy wątpliwości że zmieniamy świat, Nasz Świat!

Naszym entuzjazmem zarażamy innych!

Dołącz do nas.

Co robimy?

A teraz do rzeczy! Opowiemy Wam o tym co budujemy... Park Rodzinny.

NASZE ZASOBY

TERENY GMINY KRAKÓW

Park Rodzinny powstaje na terenach Gminy Kraków. Są to zaniedbane,

zaśmiecone obecnie działki o wielkim potencjale rekreacyjnym z urokliwie wijącym się strumieniem Sudół w okolicy ulic Reduty i Rozrywka. Powierzchnia możliwa do zagospodarowania to nawet kilkanaście hektarów!

Uzyskaliśmy już zgodę krakowskiego Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu (ZIKiT) władającego tym terenem. W przyszłości ZIKiT przejmie odpowiedzialność finansową za utrzymanie parku.

PRYWATNI SPONSORZY

Od kilku już miesięcy odbywają się spotkania z prywatnymi inwestorami chcącymi wesprzeć organizację Parku Rodzinnego. Swoje uczestnictwo potwierdziło już 3 developerów, którzy prowadzą w jego pobliżu swoje inwestycje.

Ich lista zostanie ogłoszona już wkrótce - po podpisaniu listu intencyjnego w tej sprawie.

INTEGRACJA SPOŁECZNA WOKÓŁ PROJEKTU

Nasz projekt jest doskonałą okazją do integracji społecznej całej dzielnicy. Do projektu zapraszamy wszystkich okolicznych mieszkańców, którzy tak jak my biorą sprawy w swoje ręce! Tworzymy dla siebie!

ODPOWIEDZIALNOŚĆ SPOŁECZNA CZYLI DWIE PIECZENIE NA JEDNYM OGNIU

Wszystkie prace, których nie jesteśmy w stanie wykonać swoimi siłami, do których potrzeba będzie zatrudnienia profesjonalnych firm zostaną wykonane przez krakowskie spółdzielnie socjalne zatrudniające przede wszystkim osoby niepełnosprawne czy zagrożone wykluczeniem społecznym.

To nadaje naszym działaniom szczególną wartość. Ci z nas, którzy nie będą w stanie poświęcić osobiście swojego czasu, będą mogli zakupić cegiełkę, z której środki będą stanowiły wynagrodzenie pracowników spółdzielni socjalnych biorących udział w budowie parku.

KATALOG KORZYŚCI

- Stworzenie Parku Rodzinnego samo w sobie jest wspaniałym projektem. Z pewnością docenią go wszyscy mieszkający w okolicy Krakowianie. Alejki spacerowe, miejsca do uprawiania sportu i odpoczynku - to wszystko jest niezbędne byśmy czuli się szczęśliwi - im bliżej naszego domu tym lepiej.
- Wsparcie dla krakowskich spółdzielni socjalnych zatrudniających tych członków naszego społeczeństwa, którzy wymagają szczególnej troski i to w tak pożytecznym dla

ogółu społeczeństwa projekcie jest wręcz podręcznikowym sposobem kreowania polityki społecznej i tak po prostu... czymś dobrym - czymś, co zmienia świat! Tu i teraz.

- Dodatkowo liczymy na to, że spółdzielnie socjalne będą mogły wykazać się przy tej okazji swoim profesjonalizmem i konkurencyjnością, a dzięki nabytym przy okazji tego projektu kontaktom zapewnić sobie stabilne funkcjonowanie w dłuższym okresie.
- Niebagatelną korzyść odniosą wszystkie firmy budujące w tej okolicy mieszkania. Ich atrakcyjność, tak jak i ocena całej okolicy, w oczach potencjalnych nabywców bardzo wzrośnie!
- Kolejną korzyścią jest fakt, iż przy okazji tego projektu opracowujemy wiele dobrych praktyk, które w przyszłości będą przenoszone na inne obszary naszego miasta. Ten projekt nie będzie ostatnim!

Zachęcamy do śledzenia rozwoju projektu na stronie www.parkrodzinny.pl

Mariusz Jachimczak
Spółdzielnia Socjalna „Atlas”

Łukasz Fedko
Optymalisci.pl

KSN SANEL I ZAKUP PRO SPOŁECZNY

Krakowska Spółdzielnia Niewidomych została założona w 1952 roku. Jest jednym z największych zakładów produkcyjnych zatrudniających osoby niepełnosprawne w Polsce. Długoletnia tradycja i doświadczenie przekazywane z roku na rok zaowocowało wysoką jakością produktów oferowanych naszym klientom.

Sanel®

W 2012 Krakowska Spółdzielnia Niewidomych Sanel otrzymała prawo do posługiwania się znakiem jakości „Zakup Pro Społeczny”. Certyfikat ten potwierdził główną dewizę spółdzielni. Tworzenie z pasją i w najwyższych standardach produktów użytku codziennego, które są obecne w każdym polskim domu tj. linia szczoteczki do obuwia VIP, szczotka do włosów Venus oraz szczoteczki do rąk Wawel dwustronny i z pumeksem. Nasze produkty zostały docenione przez internautów gdzie można przeczytać wiele przychylnych recenzji na temat naszego asortymentu.

Przykładem tego może być społeczność zrzeszona wokół fanpage Kupuję

Polskie Produkty, gdzie ukazała się przychylna recenzja na temat naszych szczoteczki do zębów. 2015 rok to dalsza historia Spółdzielni, która jest pisana w optymistycznych barwach pomimo kryzysów, wahań na rynku oraz nowych modeli biznesowych. Misją Spółdzielni jest dbanie o tradycję i o osoby niepełnosprawne, co jest rzadkością w dzisiejszym świecie, dla którego głównym wyznacznikiem jest zysk, a nie człowiek.

Dzięki dofinansowaniu z PFRON, niepełnosprawni pracownicy KSN Sanel mogli skorzystać z licznych wycieczek

integracyjnych i krajoznawczych. Również dzięki dofinansowaniu poprawiła się jakość stanowisk pracy, a co za tym idzie, polepszyły się warunki pracy. Spółdzielnia Sanel jest dumna, że przez tak wiele lat może wspierać zatrudnienie osób niepełnosprawnych, dawać im możliwość rozwoju, integracji społecznej i poczucie, że są potrzebni w naszym społeczeństwie.

Z OBSERWATORIUM

ZBLIŻENIE DWÓCH „RÓŻNYCH ŚWIATÓW”. GMINY I POWIATY WE WSPÓŁPRACY Z PODMIOTAMI EKONOMII SPOŁECZNEJ

Mieszkańcy realizujący oddolne inicjatywy, organizacje mające pomysły na lokalne działania i gmina, która może mniej lub bardziej aktywnie wspierać tego typu aktywność. Jak wyglądała współpraca małopolskich gmin i powiatów z podmiotami ekonomii społecznej w 2014 roku? Odpowiedź na to pytanie dają wyniki trzeciej edycji badania diagnostycznego poziom współpracy jednostek samorządu terytorialnego⁷ z podmiotami ekonomii społecznej w Małopolsce.

Jak wynika z badań, większość jednostek samorządu terytorialnego (JST) (94% badanych) współpracowała w 2014 roku z przynajmniej jednym podmiotem ekonomii społecznej (PES). W Małopolsce znajduje się jednak 10 gmin (8 gmin wiejskich, 1 gmina miejsko-wiejska i 1 powiat), które nie podjęły współpracy z żadnym podmiotem społecznym w 2014 r. Najczęściej podawaną przyczyną był brak organizacji na danym terenie - na taki powód wskazało 6 gmin wiejskich, gmina miejsko-wiejska oraz, co może dziwić - powiat. Dwie gminy wiejskie wskazały również na niechęć PES do współpracy z gminą, a jedna gmina wiejska na brak potencjału do kooperacji po stronie PES.

W jaki sposób gminy i powiaty oceniają potencjał do współpracy podmiotów działających lokalnie w określonych obszarach pożytku publicznego? Od trzech lat dostrzegamy, że są pewne dziedziny, w których, w opinii pracowników odpowiedzialnych za współpracę z PES, potencjał organizacji jest większy oraz takie, w których działa bardzo mało

lokalnych organizacji. Do pierwszych zaliczyć można: organizację czasu wolnego (71% JST), działania na rzecz bezpieczeństwa (48% JST) oraz edukacyjne (40% JST). Najmniej PES w małopolskich gminach i powiatach działa w obszarze: poradnictwa i opieki medycznej (17% JST), usług opiekuńczych i opieki nad osobami zależnymi (25% JST), wsparcia specjalistycznego m. in. psychologicznego, prawnego (29% JST) oraz dożywiania osób w trudnej sytuacji życiowej (np. klientów OPS) (37% JST). Zgodnie z intuicją, w gminach miejskich i miejsko-wiejskich oraz powiatach spectrum organizacji zajmujących się działaniami ww. obszarach jest dużo większe niż w gminach wiejskich.

Z kim głównie współpracują samorządy realizując działania pożytku publicznego i jakie to są obszary? Małopolskie PES można podzielić na 3 grupy - te, z którymi współpraca jest powszechna, współpracuje z nimi zdecydowana większość badanych JST i są to: kluby sportowe (149 JST) i stowarzyszenia (inne niż kluby sportowe) (149 JST); podmioty, z którymi współpracuje co trzecia lub co czwarta jednostka samorządu terytorialnego: organizacje kościelne i związki zawodowe (66 JST), stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (59 JST), warsztaty terapii zajęciowej (55 JST), fundacje (45 JST) oraz podmioty, z którymi gminy i powiaty współpracują marginalnie: spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością działające nie dla zysku (5 JST), zakłady aktywności zawodowej (8 JST), centra integracji społecznej (9 JST), kluby integracji społecznej (16 JST), spółdzielnie socjalne (20 JST). Powodem małego zasięgu współpracy JST z ostatnią kategorią PES jest zapewne ich niewielka ilość w regionie.

W zdecydowanej większości gminy i powiaty, które miały okazję współpracować z ww. rodzajami PES są zadowolone z efektów tej kooperacji.

Samorząd lokalny ma wiele finansowych i pozafinansowych możliwości by wspierać organizacje społeczne oraz współpracować z nimi przy realizacji zadań o charakterze publicznym. Są jednak formy częściej i rzadziej stosowane przez gminy i powiaty i w dużej mierze zależy to od rodzaju JST. Gminy wiejskie najczęściej współpracują w formie wspierania PES w realizacji zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na sfinansowanie tych zadań (83,5 %) oraz wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności (85 %). Ponad połowa gmin wiejskich udziela wsparcia lokalowego na preferencyjnych warunkach (59%). Pozostałe mechanizmy współpracy/wspierania PES są w gminach wiejskich zdecydowanie rzadziej wykorzystywane, a najmniejszym zainteresowaniem cieszy się inicjatywa lokalna (9% wskazań). Jak można się domyślać, gminy miejskie współpracują w większej liczbie form niż gminy wiejskie i miejsko-wiejskie. Największa różnica dotyczy prac wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym (46% , w gminach wiejskich - 17,5% i miejsko-wiejskich 26,5%). Są jednak dwie formy współpracy rzadziej stosowane w gminach miejskich niż w pozostałych typach gmin - są to pożyczki i umowy partnerskie. Gminy miejsko-wiejskie w tegorocznym badaniu są zdecydowanie bardziej podobne w zakresie różnorodności i intensywności stosowanych form współpracy do gmin miejskich niż do gmin wiejskich, a w zakresie udzielania pożyczek czy podpisywania umów partnerskich były nawet bardziej aktywne

⁷ Dane z 2014r. dotyczą 172 jednostek samorządu terytorialnego (JST), w tym 157 gmin oraz 15 powiatów. Łącznie w III edycji badania udało się pozyskać odpowiedzi od 85,6% populacji gminnych i powiatowych JST.

niż gminy miejskie. Ten typ gminy ma też najwyższy wskaźnik powierzania zadań publicznych do realizacji PES - 59% (gminy wiejskie - 42%, miejskie - 46%). Natomiast powiaty w największym stopniu powierzają zadania publiczne do realizacji PES (64%), wspierają PES w realizacji zadań publicznych oraz konsultują akty prawne dotyczące zadań publicznych. Znaczące różnice między powiatem, a gminami to: nie udzielanie pożyczek i gwarancji przez powiaty dla PES (żaden powiat w 2014 r. ich nie udzielił); rzadziej stosowane jest również wsparcie lokalowe na preferencyjnych warunkach (36%).

Ostatnim omawianym w artykule działaniem, które może w sposób finansowy wesprzeć zawężoną do prowadzących działalność gospodarczą grupę PES, jest stosowanie przez JST klauzul społecznych w zamówieniach publicznych. Badania prowadzone od 2012 roku pokazują wciąż marginalne zainteresowanie gmin i powiatów tą formą preferowania podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne bądź bezrobotne. W 2014 roku tylko jedna gmina wiejska zdecydowała się na

zastosowanie tego instrumentu w zlecanych przez siebie zamówieniach publicznych, a zlecenie to dotyczyło usług sprzątania oraz dożywiania dzieci i młodzieży. Najczęściej wybieranym powodem nie stosowania klauzuli społecznej był brak praktycznej wiedzy na temat jej stosowania - odpowiedź tą wybrała co trzecia JST. Kłopot sprawiają również niedostatecznie jasne przepisy, które powodowały obawy przed błędną interpretacją zasad wdrożenia klauzuli społecznej (42 JST). Niemal takie same przeszkody w stosowaniu klauzul społecznych sprawia brak wykonawców, którzy mogliby z nich skorzystać (41 JST).

Czy podmioty ekonomii społecznej to faktycznie „inny świat” niż samorząd gminy/powiatu? Patrząc na strukturę organizacyjną, procedury, przepisy - na pewno tak, z drugiej jednak strony zarówno w tzw. „urzędzie”, jak i w PES pracują mieszkańcy, i tu i tam działa się na rzecz swojej miejscowości. Współpraca z każdym rokiem, jak wynika z badań, poszerza się i różnicuje. Trzeba jednak przyznać, że nie obejmuje wszystkich

gmin i powiatów, tak jakby były te bardziej aktywne, w których powstaje wiele różnorodnych organizacji społecznych a gmina otacza je szerokim wachlarzem wsparcia oraz takie samorządy, w których „nic się nie dzieje”.

Zachęcamy Państwa do zapoznania się ze szczegółowymi wynikami badania. Raport dostępny jest na stronie www.es.malopolska.pl w zakładce: biblioteka ES. Znajdują się w nim dodatkowo informacje na temat ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych JST: strategii rozwoju lokalnego, strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz programie współpracy z organizacjami pozarządowymi. W raporcie omówiono też szczegółowo zagadnienie inicjatywy lokalnej i funduszu sołectkiego.

Marta Bohdziewicz-Lulewicz

Konsultant ds. współpracy z podmiotami ekonomii społecznej

es.0.es

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Małopolska

Projekt: *Akademia Rozwoju Ekonomii Społecznej - Etap I*

**AKADEMIA ROZWOJU
EKONOMII SPOŁECZNEJ**

Projekt: *Małopolskie Obserwatorium Polityki Społecznej*

Projekt: *Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekty współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Projekt: *Pomocna dłoń pod bezpiecznym dachem*

SWISS
CONTRIBUTION

AKADEMIA ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ

W SKŁAD OFERTY AKADEMII ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ WCHODZI:

NIEODPŁATNA POMOC W ZAŁOŻENIU I PROWADZENIU SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ OBEJMUJĄCA M.IN.:

- dotacje
- wsparcie pomostowe
- szkolenia
- usługi księgowe
- usługi prawne
- usługi marketingowe
- doradztwo
- wizyty studyjne

SZKOLENIA I DORADZTWO DLA OSÓB, ORGANIZACJI I INSTYTUCJI ZAINTERESOWANYCH:

- spółdzielniami socjalnymi
- ekonomią społeczną
- rozwojem lokalnym
- pozyskiwaniem środków unijnych

POMOC DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH (NGO), W RAMACH SZKOLEŃ I DORADZTWA:

- dla osób chcących założyć fundację lub stowarzyszenie
- dla organizacji pozarządowych, które chcą:
  - założyć działalność gospodarczą
  - profesjonalizować swe działania
  - pozyskiwać fundusze unijne
  - działać w partnerstwie

WŁĄCZENIE W DZIAŁANIA MAŁOPOLSKIEGO PAKTU NA RZECZ EKONOMII SPOŁECZNEJ:

- platforma małopolskiego środowiska ekonomii społecznej
- możliwość konsultowania i rekomendowania optymalnych rozwiązań dla ekonomii społecznej
- współpraca z kluczowymi aktorami z trzech sektorów zainteresowanych ekonomią społeczną
- realizacja wspólnych przedsięwzięć / projektów

PROMOCJA DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH:

- coroczny konkurs na „Małopolskiego Lidera Przedsiębiorczości Społecznej”
- możliwość umieszczenia oferty w „Katalogu produktów i usług przedsiębiorstw społecznych”
- promocja w internecie, na małopolskiej stronie ekonomii społecznej: www.es.malopolska.pl
- możliwość prezentacji oferty na imprezach promocyjnych m.in. targach przedsiębiorstw społecznych
- certyfikacja produktów i usług małopolskich przedsiębiorstw społecznych Znakami Promocyjnymi Ekonomii Społecznej „Zakup ProSpołeczny”

Doradztwo dla osób fizycznych:

Marta Bohdziewicz-Lulewicz
tel.: (+48) 12 426 88 11
tel. kom.: 698 896 913
e-mail: mlulewicz@rops.krakow.pl

Doradztwo dla JST, NGO:

Marta Bohdziewicz-Lulewicz
tel.: (+48) 12 426 88 11
tel. kom.: 698 896 913
e-mail: mlulewicz@rops.krakow.pl

Szkolenia oraz wizyty studyjne:

Maria Brzeziak
tel.: (+48) 12 426 88 10
tel. kom.: 728 431 379
e-mail: mbrzeziak@rops.krakow.pl